

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjai

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — — — 977
Zs. N. Sz. — — — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 450

Félévre — — 240

egyedévre — — 130

gy hónapra — — 45

gy szám ára pályaud-
ron és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában

gy hónapra — — 12 ck

gy szám — — 1 ck

VI. évfolyam, 31. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Niszán 9.

1923. március 26. Hétfő

AZ ÉLŐ ÉS A HALOTT TÖRVÉNY

Irta Marton Ernő

Ha igazat mond a táviró, a kamara ma éjjel megszavazza az alkotmányt. Tető alatt hát a nagy mű, amely körül hónapok óta kánkánt jártak a politikai szenvedélyek. Aki csak valamennyire ismeri a román politika belső mechanikáját, egy percig sem kételkedett benne, hogy a liberális alkotmányból törvény lesz, a legvérmesebb ellenzék is eleve tisztában volt vele, hogy a mai hatalmi adottságok mellett a küzdelem, amelyet folytat, csak platónikus értékű lehet. A Bratianu-dinasztia vakon törető ambíciójának e pillanatban semmi sem állhatja útját. De a küzdelem szükséges volt. A demokratikus ellenzéknek és a nemzeti kisebbségeknek a biztos vereség tudatában is le kellett folytatniok ezt a szenvedélyes és költséges harcot. Politikai tiltakozásnál nem is szükséges, hogy a hatás nyomban jelentkezék. Az ilyen harc csak dokumentum és alibi a jövőre, amikor az erőviszonyok megváltoznak és elkövetkezik a revízió ideje.

A liberális alkotmánnyal tehát, mint ténnyel, talán jó hosszú ideig megváltoztathatatlan ténnyel kell számolnunk. A liberális alkotmány ma már *de facto* az ország alkotmánya és ime a föld mégis tovább forog kaserű levében, a tavaszi nap kacagón süt le az ébredező mezőkre és semmi de semmi nem változott meg a nagy természetben. Pedig a harc szenvedélyességéből ítélve, ezt kellett volna várunk. Ha így nézzük a kérdést, a bizonyosság perspektívájából, egész más színben látjuk és más lehetőségek tárják magukat eléünk, mint a harc fojtó hevében. Most már nyugodtan és lehiggadva kutathatjuk, — hiszen már nem nyerhetünk és nem veszíthetünk semmit — milyen hatásai lehetnek ennek a reakciós alkotmánynak, mennyiben változtatja meg az ország közéletét és eddigi rendszerét. Hogy erre felelhessünk, tudnunk kell, hogy a törvényeknek általában milyen szerepük van az állam életében, milyen változásokat idéznek elő a meglévő rendszerben, a viszonyokban és a kormányzás szellemében. Milyen hatással volt az egyes országok haladására az ugynevezett alkotmánytörvény és mennyiben determinálta a politikai és szociális fejlődést. A kutató meglepő felfedezésekre jut ezen a téren. Rájön, hogy a törvények sohasem változtatták meg a viszonyokat, sohasem befolyásolták a rendszert, hanem mindig a viszonyok változtatták meg és a rendszer befolyásolta a törvényeket. Ha ugyan erre sor került. Mert nagyon gyakori dolog, hogy a viszonyok már rég megváltoztak s a törvény még mindig a régi, a kutya sem törődik vele és az idő egyszerűen ellép fölötte. Ki hinné, hogy a demokratikus Angliának van Európában a legkonzervatívabb, mondhatni legreakciósabb alkotmánya. Angliában talán évszázadok óta nem hoztak új alkotmányt, a régi, középkori törvények vannak még ma is érvényben és Anglia mégis a legdemokratikusabb országa Európának, mégis ott van a legtöbb politikai szabadság és a legfejlettebb szociális jólét. Mennyiben befolyásolta tehát az angol közélet fejlődését a konzervatív alkotmány és mennyiben befolyásolta a reakciós Franciaországot a demokratikus, sőt forradalmi alkotmány? Mert Poincaré Franciaországában még ma is Gambetta alkotmánya a törvény. Vagy vegyünk időben és térben közelebb eső példát. Itt van a felszabadult Lengyelország, amely legmodernebb, a wilsoni kívánalmaknak

is megfelelő alkotmányával üldözi a jogtalanságba milliós kisebbségeit és tartja rettegésben mégnagyobb munkástömegeit. Nézzük meg, milyen hatással volt a régi Romániára a hatvanas évek alkotmánya? Ez az alkotmány tudvalevőleg szintén nagyon demokratikus volt, lényegesen demokratikusabb, mint amelyet most szavazott meg a parlament. A belga alkotmány volt ez, amelyet román jogtudósok állítása szerint a sajtóhibáival együtt kopiroztak le Románia akkori alkotmányvesztésével. Ez az alkotmány mondotta ki a jobbagység felszabadítását és az összes polgárok egyenlőségét. A legnevesebb román szociológus, az öreg Dobrogeanu-Gherea „Neoiobaghia” című híres munkájában néhány évvel ezelőtt kimutatta, hogy dacára a parasztfelszabadítást kimondó alkotmánynak, a román falvakban egész a legutóbbi időkig a legközépkoribb jobbagyrendszert uralkodott. Az alkotmány jottányit sem változtatott a dolgozó nép helyzetén, a földesur továbbra is beköveletelte a paraszttól a maga személyi és dologi járandóságait, a hatóságok a földesurak hatóságai voltak, a középkor élt tovább a román vidéken és mit sem tudott vele, hogy Bukarestben szabadságosító alkotmányt hirdettek. Nemcsak Dobrogeanu-Gherea, de Garoflied volt földművelésügyi miniszter is megállapította ezt a kegyetlen tényt, amikor megbízást kapott a földreform előkészítésére.

Nem az írott törvények mutatják meg az ország arculatát, hanem a szellem, amellyel a törvényeket végrehajtják: az élő törvény. És ezért nem kell kétségbeesnünk Bratianu alkotmánya miatt sem, amelyet időszerűtlennek és retrográdnak ítélünk. Nem kell tartanunk tőle, hogy ez az alkotmány vissza fogja fordítani az idő kerékét, ha az idő maga nem akar fordulni. Az alkotmány amit a parlament megszavazott, csak holt betű. Elő törvényé a népszellem akarata fogja tenni, ha akarja, ha jónak látja. A jogok története arra tanít, hogy minden törvény jó, ha a végrehajtásnál a jószág szelleme vezet a végrehajtókat. Ez az alkotmány is jó lehet majd, ha olyan emberek kezébe kerül a végrehajtás, akik át vannak hatva az új idők szellemétől. E viharos napok mély tanítása, az hogy nem az alkotmány és nem a törvény ellen kell küzdeni, de a rendszer ellen, amely ilyen törvényeket kitermel és évtizedekre akarja visszadobni az országot a fejlődés útján. Harcolni kell olyan közszellemért, amely az európai élet színvonalán akar maradni és telítve van az új idők magasabbrendű és emberibb szükségleteivel, harcolni kell olyan kormányzatért, amely megérti és kielégíteni igyekszik ezeket a szükségleteket. Akkor nem fog ártani Bratianu alkotmánya sem, mert önmagától változik meg és azok a holt betűk, amiket most róttak Bukarestben törvénytáblákra, kilépnek az életbe, új értelemmel telnek meg s a mai törvényhozók szemüket dörzsölve fogják kérdezni, hát ilyen élet is virulhat a mi alkotmányunk nyomán? Aminthogy Cromwell is csóválta a fejét, ha látná a mai Angliát.

Tető alatt az új alkotmány s mi kismimizettek, mégis azt mondjuk, nem esünk kétségbe, mert ez nem az élet törvénye. Ha a kormány azt akarja, hogy azzá váljék, új szellemmel és új szándékkal kell megtöltenie a holt betűt.

Romboló tüntetés Stirbey herceg palotája ellen

Minisztertanács az állampolgárságról és a magántulajdonról. Öt év múlva revízió alá veszik az alkotmányt. A liberális uralom mérlege

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarestből jelentik: A politikai tüntetések tovább tartanak. És bár az újabb antiszemita botrányokkal (amelyekről lapunk más részében számolunk be), más irányba akartak terelni az alkotmánnyal elégedetlen utca figyelmét, az ellenzéki tüntetések továbbra is a liberálisok ellen irányulnak. Tegnap este mintegy kétszáz főnyi tüntető megjelent Barbu Stirbey herceg palotája előtt, ahol „Le az urnatolvajokkal, le a liberálisokkal!” kiáltással tüntettek a herceg ellen, akit az udvari kamarilla egyik vezetőjének tartanak. Néhány perc múlva a tüntetők a palota udvarába hatoltak, ahonnan kövekkel összetörték a palota összes ablakait. Mire a rendőrség kiszállt a helyszínen már egyetlen tüntetőt sem talált ott.

Négy évig marad együtt a parlament

Tegnap délelőtt minisztertanács volt, amely elhatározta, hogy az alkotmányreformba felvételi azt a pontot, hogy a jelenlegi parlament a reform megszavazása után még négy évig együtt marad, alkotmányozójellege azonban megszűnik.

A minisztertanács azután megszövegezte a csatlolt tartományok lakosainak állampolgárságára vonatkozó szakaszt, amely szerint mindazok, akik az egyesülés kimondásának időpontjában a csatlolt területeken laktak és illetékességgel bírnak, román állampolgárokká válnak. A magántulajdonra nézve a jasi formálának az alkotmányba való felvételét határozták el. Az általaj nacionalizálására vonatkozólag a minisztertanács úgy döntött, hogy fentartja az alkotmányreform eddigi szövegét.

Csak öt évre érvényes az alkotmány?

Politikai körökben a mai kormány uralmának meghosszabbítására szolgáló rendkívül érdekes terv híre került forgalomba. A király ugyanis nem szeretné, ha Bratianu az alkotmány megszavazása után elhagyná helyét és ezért olyan megoldást vetett fel, amely az ellenzék alkotmányellenes izgalmat letompítaná. E terv szerint a nemzetgyűlés kimondaná, hogy az új alkotmány csak öt vagy tíz évre érvényes, amelynek eltelté után automatikusan módosítás alá kerül. Ezzel a kormány tekintélyét is megóvná és az ellenzékét is kielégítené. Az „Adeverul” ehhez a hírhez hozzáfűzi, egyelőre nem tudják, hogy elfogadják-e ezt a megoldást Bratianuék és legfőképpen az egyesült ellenzék, amely Bratianuékra hallani sem akar.

A liberális uralom tizenegy hónapja

Az alkotmányvita befejezésével foglalkozik a liberális „Viitorul” és a következőket írja:

A husvéti ünnepek előtt az alkotmányreformot a nemzetgyűlés megszavazza. Ehhez most már kétség nem fér. Ilyenformán a gyulafehérvári koronázáson kívül egy újabb történelmi tény fogja biztosítani, hogy a békeszerződések határozatai véglegesek. A kormány megtette kötelességét. Politikailag szilárd közjogi bázist épített az egyesített ország alá, gazdaságilag pedig rendezte az állam pénzügyeit. Az állam adósságait konszolidálta, a magánosok tartozásának kiegyenlítését messzire kitolta, ezenfelül olyan költségvetést adott, amely már rendkívüli kiadásokra is előirányzott háromszáz milliót. A tisztek és a tisztviselők fizetését fel-emelte és így biztosította a hadsereg és a közigazgatás nyugodt munkáját. Az ellenzék üres szavakkal hadakozik, a kormány pedig tizenegy hónapig szakadatlanul dolgozott. A román nép tudja ezt és eszerint fog itélni.

A mai számunk 12 oldal

Az amerikaiak programja a cionista kongresszusra

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, március 25. Még nincs véglegesen megállapítva, hol tartják meg ezidén a cionista kongresszust. Ezt majd az intézőbizottság elnöksége fogja eldönteni. Annyi bizonyos, hogy nem fog belenyulni a késő őszi időszakba, nehogy megzavarja a mozgalom téli munkáját. Valószínűleg elállanak attól a tervtől, hogy Danzigban tartassék meg a kongresszus, minthogy a város ellen a lengyelországi szervezetek teljesen indokoltan emeltek kifogást. Olyan antiszemita uralkodik ma még ebben a városban, amely mindenképpen éreztetné hatását a kongresszusra.

A kongresszus programja körül már most megindultak a hírlapi viták. Legfigyelemreméltóbbak azok a követelések, amelyeket az amerikaiak állítanak fel és amelyek leginkább szervezeti kérdéseket tárgyalnak. Szóba került ezek kapcsán a gazdag zsidók bevonása az ujjáépítési akcióba. Sok zsidó ugyanis nem óhajt résztvenni a Keren Hájjeszód-akcióban. Ezeket Herzl első terve értelmében meg kell nyerni az ujjáépítési munka számára. Az eddigi példák és tapasztalatok nem igazolták ennek a tervnek helyességét és ma már mindenki belátja, hogy csakis egy nagyvonalú, az egész zsidó népre kiterjedő ujjáépítési akció mutathat fel megfelelő eredményeket. A magánvagyon kezdeményező erejét nem lehet lebecsülni, de azért semmiképpen sem alkalmas arra, hogy általa nagy népi feladatok oldassanak meg. Közelebbről nézve a dolgokat, mindenkinek be kell látnia, hogy csak az az ut vezet eredményre, amely a zsidóság nemzeti energiáit egybefoglalja.

Az amerikaiaknak egy másik tervük, hogy a kongresszus előtt az egyes országok szervezetei alapolodjanak meg abban, hogy mennyi pénzt tudnának felajánlani az ujjáépítés céljaira a kongresszuson. Ezt fontosnak tartják azért, mert az ilyen határozat kötelező erővel bír és a végrehajtóbizottság ezzel mint szilárd tényezővel számolhat. Nem szabad elfeledni, hogy az ujjáépítés finanszírozása nem függhet attól, vajjon az országos szervezetek mennyi pénzt szavaznak meg. A helyzet ma az, hogy az ujjáépítést csak úgy lehet finanszírozni, ha a kongresszus megállapítja, mennyi pénz kell ahhoz, hogy az ujjáépítés révén helyezzünk Palesztinában megszilárduljon. Ebben az esetben az országos szervezetek egymás között a kongresszus alatt mérlegelhetik a különböző lehetőségeket az összeg előteremtése céljából. Az ujjáépítés kiadásainak kell meghatározniok a bevételeket, nem pedig megfordítva.

Az amerikaiak a pénzügyi politika újjászervezését olyan irányban követelik, hogy a Keren Hájjeszód és a Nemzeti Alap akciói ne keresztezzék egymást. Németországban fejt úgy vélik elérni, hogy egyes vidékeken egyazon időben a két alapra nem folynak gyűjtések.

Az amerikaiak az országos szervezetek teljes autonómiáját követelik, elsősorban a végrehajtótestülettel való függetlenségét. A szervezetek csak arra szorítkozhatnak a végrehajtótestülettel szemben, hogy attól szellemiekben várnának irányítást. Lehetetlen is különben egy Londonban székelő végrehajtóbizottságnak beleszólnia egy olyan országos szervezet autonómiájába, amilyen az amerikai. A valutáris viszonyok úgy hozták magukkal, hogy bizonyos országok a pénzek előteremtése tekintetében fontos szerepet játszanak. Elsőrendű cionista érdek, hogy ott, azokban az országokban, ahol nagyobb összegek érhetők el, a legjobb cionista erők működjenek.

Romániai kereskedők a budapesti mintavásáron

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A nyugati államok nagy metropolisainak mintavásárai sorrendjében, amelyet ebben az évben a lipcei vásár vezetett be, de amely a németországi világparitást meghaladó árak miatt csak mérsékelt sikerű volt, a romániai kereskedők részéről pedig lanyha érdeklődést váltott ki, Budapestben május 19-ike és 28-ika között tartják meg a szokásos mintavásárt. Az elmúlt évben rendezett budapesti mintavásárt tömegesen keresték fel Erdély és Bánát kereskedői, iparosai és importőrjei, külön vonatok vitték a romániai érdeklődőket Budapestre.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara — múlt évi akciójához hiven — ebben az évben is elhatározta, hogy az erdélyi és bánati kereskedők részére a budapesti mintavásárra társas tanulmányi kirándulást rendez. A kamaránál dr. Kiss Béla titkár végzi az előkészítő munkákat, aki a tavalyi kirándulást is teljes sikerrel szervezte meg. Mindazokat a kedvezményeket, amelyeket a mintavásár romániai látogatói a múlt évben is élveztek, a kamara ez alkalommal is biztosítja a kiállításra felutazók részére. A különvonat, kedvezményes vízumdíj és a vásárolt áruk tranzitójellege már biztosítva van.

A kamara felhívja Erdély és Bánát ama kereskedőit és iparosait, akik a budapesti mintavásárt meg akarják tekinteni, hogy szándékukat dr. Kiss Béla titkárnál a hivatalos órák alatt — vidékiek írásban — jelentsék be. A felutazás körülményeire, az utlevél beszerzésére vonatkozó és egyéb felvilágosításokat a kamarai titkár készséggel adja meg az érdeklődőknek.

* A legdivatosabb és legolcsóbb ruhácsak Schwartz Adolf uri divat szabónál Fort duló-u. 1. sz. alatt készülnek.

Kállay magyar pénzügyminiszter a korona stabilizálását reméli

Horthy megdicsérte az antiszemita ifjúságot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, március 24. Bethlen az ellenzéki pártszövetség megbízottainak kijelentette, hogy a rendbontókkal szemben a kormány a legerélyesebben lép fel és ha még egy esetben az utcára viszik a politikát, statáriumot hirdet ki. A liberális képviselők e kijelentés alapján elállottak attól a tervüktől, hogy a nemzetgyűlésen felszólaljanak. A miniszterelnök kijelentését a keresztény pártok is helyeslik.

Az egységes párt a képviselőházban rögtönzött értekezletet tartott, amelyen Bethlen általános tetszés mellett kifejtette a rend fenntartására vonatkozó ismeretes álláspontját. Kállay a pénzügyi helyzetről nyilatkozott. Beszédében kifejtette, hogy a helyzeten egyedül a kitartás segíthet. Mindent el kell követni addig a helyzet javítására, amíg a külföld bizalma nem erősödik meg annyira, hogy az állam külföldi kölcsönt kaphasson. Azt hiszi, hogy a korona stabilizálása körül fog tudni eredményt elérni.

Horthy az ébredő diákság mellett

Budapest, március 24. A kormányzó kihallgatáson fogadta Gömböst és Ráday Gedeon gróf volt belügyminisztert. Az „Uj Nemzedék” szerint a kihallgatás összefügg az utóbbi napok politikai eseményeivel.

Ma délelőtt Horthy kormányzó fogadta az egyetemi ifjúság vezetőit. Horthy szeretettel fejezte ki a keresztény diákság iránt. Az egyetemi ifjúság és a rendőrség közötti incidens sajnálattal vette tudomásul. Kijelentette, hogy a legpártatlanabb vizsgálattal fog igazságot szolgáltatni a diákságnak és arra kérte annak vezetőit, intsék az ifjúság nyugalmára. A diákvezérek megköszönték a kormányzóknak, hogy ügyeiket ennyire szíven viseli és megígérték, hogy feltétlenül rendet és tisztséget fognak tartani a diákság között.

Husvétii
evőeszköz

solingeni, nikkelezett, sima, tucapáronként
L. 250 **Reklám ár** L. 250
Ugyanaz gravírozott Lci 265, 295, 485

Kun Mátvás Fia
Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth-u.) 2 sz.
Sürgöny és levélcím: Kun késműves Cluj

Benjámín, az üvegez

Irta Samuel Szegalovics

Gyöngén hull a hó. De a szél belékapaszkodik az első pihékbe, magasra csapja azokat a levegőben, összeviszsa cibálja és porrá morzsolja. Míg egyszer csak sürűben hull a hó és lassan-lassan elfödi a téli mezőket. A szél nem tud nyugodni. Itt föltakarja a földet, ott befödi és úgy ráncigálja a hólepet, mint valami fehér ágylepedőt. De a hóból szőtt ágylepedő egyre nagyobbra nő, hosszabbra, szélesebbre. A mezők egészen elfehérednek és a szél megszegyenülten hallgat. Hó, hó, mindenfelé.

Egy emberi alak bukkan föl hirtelen az uton, tetőtől talpig behavazott férfi, hosszú szakállal is csupa hó. Hátán egy üveges szekrényt hord. Meggörnyedve jár, nehezen lélezkedik és met. Benjámín ő, a janovcei öreg üveges. Hová siet úgy az öreg és miért liheg olyan nehezen?

Péntek este van és tulságosan soká tartózkodott a faluban. A minapi vihar sok ablaküvegen tört kárt és Benjáminnak, az üvegesnek bőven akadt munkája — szépen is keresett, de még sohasem késett el úgy, mint ma. Ilyen időtájt, pénteken már mindig odahaza szokott lenni és öreg felesége, a Beile úgy

megkering körülötte, mint egy szelid galamb. Szívébe szur a gondolat: most is bizonyára már türelmetlenül várja az ő jó öregje.

Térdei megrogynak a gyöngösetől. Olykor-olykor kénytelen megállni. Körültekint és nagyokat sóhajt. Fáj az egész teste, valami huzza a föld felé: olyan nagyon szeretne leülni, megpihenni. A gondolat is megvéníti. A nap rövid és Janovceig még hosszú az út. És Benjámín tovább vonzolja magát, lába már alig bírja.

Negyven évnél is több ideje már, hogy Benjámín üvegez lett. Nyáridőn, amikor a parasztlak kinn dolgoznak a földeken, akkor semmit sem keres. De amikor vége a földművesmunkának, akkor a parasztlak is többször törődnek viskóikkal. Ekkor aztán Benjámín hátára veszi szekrényét az ablaküvegekkel és bejárja a falvakat. Ahol törött ablakot lát, oda belép.

A környék minden parasztlak ismeri. A parasztlakerekek nem dobálják meg követ, a kutyák nem ugatják meg. Ugy jön a faluba, mint aki otthon érzi magát és bemetszi az ablaküvegeket. Ma nagyon megkészt. De hát olyan sok munka akadt, olyan sok munka...

Körültekint és rémülte még nagyobbra nő. A hó sötétebb már, — leszállt az est. Mi lesz vele? Még sohasem tűnt fel az út ilyen hosszúnak előtte. Talán csak nem tévedt el?

Hideg verejtékült ki homlokán.

Benjámín erőlködve kémlel körül, de nem ismeri meg az utat... Néhány lépésnyire visszamegy — néhány lépést jobbra, néhány lépést balra... A hó belécsap szemébe, a szive félelemben dobog. Mi lesz most? Kialtani szeretne, de hangja torkába dermed a hidegtől és félelemtől. Az éj leszállt, — az éj...

Az öreg észreveszi, hogy beköszörtött a szombat. Üveges szekrényét leteszi a hóba és kidobja zsebéből a pénzt. Tovább megy, — de a láb egyre jobban fölmondja a szolgálatot. Benjámint valami huzza a föld felé, a jó puha hóba.

Leül, de mindjárt föl is löki magát és tovább megy. Néhány lépést csak. Aztán újra csak leül. Így folytatódik ez többször, egymás után. Teste elnehezült, hó fekszi meg öreg orcáját, szemöldökét és félig hunyt szemét. Erőlködve nyitja ki száját és fáradtan, akadozva mormolja:

— Mi lesz — most velem — a mezőn? Mi lesz — most...

Még szeretne valamit mondani, szeretne fölállni, néhányszor göröcsösen mozdul fölfelé, aztán lehull a hóba. Benjámín elaludt...

Es csudálatos álmot álmodik az öreg üvegez. Derült nyári nap. Benjámín megyen a mezőn, hátán a ládája. Elfárad, leül a fűbe, pihenni. Pihenő ülésben szemét fölveti az

Jiddis vagy francia

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kaptuk a következő levelet:
„Igen tisztelt Főszerkesztő ur! Bocsáss meg, hogy jelen soraimmal alkalmatlankodom, de kötelességemnek tartom az alábbiakra b. figyelmét felhívni. A f. év március 6.-i 14—16 számban megjelent Giszkalay János tanulmánya „A jiddis népdal” s ebben a következő versek:

Drága, drága, mondj nekem éneket
Mit kíván kicsi lány? stb.

Ez a vers nem eredeti jiddis, (habár el kell ismernem, hogy a fordítás elsőrangú) hanem elzászi. Mária-Antoinettenek a kis Trianonban ez volt a legkedvesebb dala. Címe:

„Ma fille, veux-tu nu bonnet”.
Szövege:

„Ma fille, veux-tu un bonnet
Qui soit joli, qui soit bien fait?
Non, non, non ma mère, non,
Ce n'est pas la ma maladie!
Gai, gai, quelle mère j'ai,
Qui ne sait pas le bobo de sa fille,
Gai, gai, quelle mère j'ai,
Qui ne sait pas le bobo que j'ai” etc.

„Ma fille, veux-tu un mari,
Qui soit jeune et qui soit joli?”
„Qui, oui, oui, ma mère, oui.
Car c'est bien la ma maladie,
Gai, gai, quelle mère j'ai,
Elle a bien vu le bobo de sa fille. etc.

Ugyanez a dal, illetőleg tartalom található a következőkben:

„Spinn, spinn, meine liebe Tochter”
(német népdal, lásd „Des Knaben Wunderhorn”).

„Modder, ech well eu Ding hau”
(rajnamenti népdal, Brahm's is megzenésítette.)

Valamikor sokat foglalkoztam ezekkel s ha Giszkalay folytatni akarja a jiddis népdal tanulmányozását, akkor felhívom figyelmét arra, hogy igazán értékes tartalmaikat Nyiregyháza és Sziget, valamint környéke öreg, vallásos asszonyaitól hallhat. Felesleges nem eredetit vagy legalább is kétes eredetűt felhasználni.

Alkalmatlankodásomért ismételtén bocsánatot kérve, maradok

Arad, 1923. március 8.

mély tisztelettel (aláírás)

Igénytelen tanulmányomhoz való szakzerű hozzászólást hálás szívvel vettem. Az azonban, hogy valamely népköltészeti termék alapmotívuma bármely más nép költészetében is előfordul, még nem jelenti, hogy nem a népgénusz eredeti terméke. A népköltészeti termékek alapmotívumai igen sok

égre... Az ég tiszta, világoskék és átlátszó mint a kristályüveg Ugyan melyik üvegező csinálhatta ezt a nagyszerű munkát?

Az átlátszó üvegboltozat mögött száz és ezer angyalt lát, ott röpdősnek a menyországban és mind olyan fehér, mint a frissen hullott hó. Mindannyian egy kis hely körül szorongtak, szárny szárnyhoz simul, Benjáminnak úgy tetszik, mintha valakit körbevettek volna és mindegyik olyan közelébe akar jutni ennek az egynek, amennyire csak teheti. És köröskörül fölmozdítálnak a dicsőítő énekek: Istent dicsérik az angyalok, istent, istent!...

Benjámint nem látja őt, de érzi. Az angyalok is szoronganak az isten körül... végtelen sok angyal. Most megláza a szorongás, az angyalok széjjelrebbennek minden irányba. Isten bizonyára fölpillantott és mondani akar valamit.

Ekkor hirtelen... valami történhetett. Az angyalok mind ijedten futkosnak föl és alá.

„Rettentő, rettentő!”

A számoly kiesüszött isten lába alól és estében betörte az üvegményböltöt.

Isten felállt és egy mennyel magasabbra szállott. Az angyalok mind átána röpültek. Csak egy angyal nem követte a többi, hanem az üvegménybölt kitörött nyílásán keresztül lerepült a földre, egyre lejjebb... egyre lejjebb...

Es nyilegyenest arafelé röpül, ahol Ben-

esetben szinte szórul-szóra azonosak az összes népekénél. Aki például a népmesékkel foglalkozik, az előtt ez nem lehet újság. A népgénusz eredetisége az alapmotívum feldolgozásában, kiszínezésében mutatkozik meg. Az általam lefordított jiddis népdal tehát alapmotívumaiban megegyezhetik az idézett francia, német és rajnamenti népdalokkal, azért az

még nem elég ok arra, hogy akár a jiddis, akár a francia, akár a német népdal eredetiségét elvitasuk. Lehetséges, hogy ez esetben a jiddis dal valóban francia vagy német hatás alatt keletkezett. Ezt azonban csak mélyreható filológiai kutatás után lehetne megállapítani.

Giszkalay János

Lloyd George a rajnai megszállás megszüntetését követeli

Nagy nyugtalanság Angliában a francia légifegyverkezés miatt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, március 24. Lloyd George vezetése alatt a szabadelvűek javaslatot nyújtottak be a Rajna-tartományok demilitarizálásáról. A javaslat szerint a rajnai tartományokat a megszálló csapatok helyett nemzetközi csendőrség szállná meg. A közlekedési és gazdasági ügyeket pedig a népszövetségtől kiküldendő gazdasági bizottság igazgatná.

London, március 24. A „Daily Mail” Anglia veszedelméről írva kifejti, hogy a francia légiflotta az év végére nagyobb lesz a világ összes légiflottáinál. Ez a tény akkora nyugtalanságot okoz Angliában, hogy a Ruhr-kérdés iránti érdeklődést is a háttérbe szorítja. Anglia, írja tovább a lap, megfizeti Amerikának adósságait, de Franciaország nem fizeti adósságait Angliának. Tehát Anglia fizet, Franciaország pedig fegyverkezik.

London, március 24. Az ellenzék körében feszültséggel várják Borah amerikai szenátor látogatását. Borah látogatása hosszú idő óta az első esemény, amelyből Amerikának rezervált magatartásából való kilépésére lehet következtetni. A szenátor célja, hogy előkészítse a talajt Amerikának a nemzetközi bíróságba való belépésére.

A német puccs elfojtása

Berlin, március 24. Wolff miniszter kijelentette, hogy a német szabadságpárt működését betiltotta. Kijelentette, hogy az antant aggodalma és a jobboldali körök ama reménye, hogy a katonaság és rendőrség nyugaton fegyveresen ellenállhat, teljesen alaptalan. Az önvédelmi szervezeteket a kormány feloszlattja és velük szemben politikai irányukra való tekintet nélkül a legszigorubbán jár el. A „Vorwärts” szerint Wolff a német szabadságpárt és titkos szervezetek elleni eljárásában teljesen összhangban van a birodalmi kormányval és hadügyminisztériummal.

Berlin, március 24. A puccskísérlet felderítésére megindult vizsgálat folyamán kiderült, hogy Wulle Henning és Graefe nemzetgyabadságpárti képviselőknek részük volt az államcsíny előkészítésében. A főállamügyész

jámin az üvegező pihen. Megáll előtte és úgy kérdezi:

— Te vagy Benjámint, az üvegező?

— En vagyok.

Akkor azt mondja az angyal:

— Isten küldött hozzád engem, reperálni kell a menyországot.

Ezzel aztán az angyal már meg is fogja Benjáminat, fölülteti a szárnyára és fölbeben vele, föl, magasra, egyre magasabbra... Az angyal ringatózva lebeg a tiszta levegőben és az öreg Benjámint vele. És az öreg Benjámint megfiatalodott a nagy örömtől, hogy ilyen nagy tisztesség jutott ki neki. Persze, az istentől nem fog fizetséget elfogadni a munkáért... hiszen boldog a nagy tisztesség miatt... olyan boldog... boldog...

Egész éjjel szakadatlan hullt a hó. Utak és ösvények eltűntek a fehér takaró alatt. Reggelre megszűnt a hóesés és tiszta ég ragyogott a fehér földre. Egy parasztszánkó vidáman siklik tova. A lovak hirtelen visszahökölnek és nem akarnak továbbmenni. A parasztok leugranak a szánról, hogy meglássák, mi az? Egy üvegládát pillantanak meg a hóban — és kissé távolabb két emberi lábat.

Féltakarítják a havat, — egy megfagyott ember fekszik előttük Mindannyian ráismernek: Benjámint, a janovei üvegező.

megkereste a porosz országgyűlést, a mentelmi joguknak felfüggesztése iránt.

Támadják Cunót

München, márc. 24. A „Rote Bayern Fahne” című lapot, amely Cunót tegnapi beszéde alkalmából súlyosan sértő módon támadta, elkobozták és négy hétre betiltották. A lap két szerkesztőjét letartóztatták.

Berlin, márc. 24. Kölni értesülése szerint a rendőrség letartóztatta Smeets gyilkosát Deutzmann Károly személyében, aki nemrég szabadult ki a wiesdorffi fegyházból. A vádlott eleinte tagadott, de a gyilkosságánál jelen voltak felismerték, mire megtört.

Páris, márc. 24. Monsignore Testa, akit a pápa Rómából a Ruhr-vidékre küldött a viszonyok tanulmányozására, tegnap Párisba érkezett, ahol Poincaré fogadta.

Nagy botrány a francia kamarában

Páris, március 24. A költségvetés tárgyalásánál a kamarában zajos jelenetek folytak le. Berthou azzal vádolta a kormányt, hogy belügyminiszter és a rendőrfőnök lekötöztetettjei Daudetnek. Poincaré erre piszkos csirkefogónak nevezte Berthout, mire Faure követelte a miniszterelnök rendreutasítását. Landry javasolta, hogy Berthoutól vonják meg három napra a szólás jogát, mert megsértette a miniszterelnököt. A gyorsírói jegyzeteken azonban nem találtak sértő kifejezéseket. Poincaré izgatottan távozott az ülésről. Távozása után Maginot hadügyminiszter védte a kormány álláspontját. A kommunisták a miniszteri székek felé fordulva tettlegeséggel fenyegették a hadügyminisztert, akit a kormánypárti képviselők védtek meg. Az összeütközés következtében többen kaptak a hadügyminiszternek szánt ütésekkel. Az ülés többszöri felfüggesztése után a tárgyalás zajos mederben folyt tovább.

— A „Jehudit” mázkir és Jahrzeitakciója.

A „Jehudit Zsidó Nők Kultur Egyesülete” nagyszabású akciót indított a „Tarbut Országos Zsidó Iskola és Internátus Építési Alap” javára, hogy egyrészt lehetővé tegye a vidéki zsidó tanulóknak nevelését, másrészt tető alá juttathasson olyan zsidó iskolákat, amelyeknek még nincsen saját helyiségük. Ebben az ügyben a „Jehudit” vezetősége körlevélben kereste meg az egyes zsidó nőegyleteket és a zsidó közélet vezetőit, hogy rokonszenves és a zsidó lélekből fakadó mozgalmát minden erájukkal karolják fel. A Jehudit akciójával bizonyosan célt is fog érni, mert nincs olyan zsidó, aki ne akarná elhunyt kedveseinek, hozzátartozóinak emléket kaddis mondásával és mécses gyújtásával megtisztelni. Nagyon rokonszenves a zsidó nőknek ez a mozgalma. Az akció eredményét időről-ideőről közölni fogjuk. A Jehudit megindított mozgalma közlekedési felvilágosítást bármely érdeklődőnek szívesen ad a bizottsági elnök: Kertész Mártonné, Cluj, Piata Unirii 9., II. em.

Sport kötött-szövött Aruház

aradi kötött és kötött-szövöttgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztü eredeti gyári árban

o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Az antiszemita zavargások a parlament előtt

Ujabb véres incidensek a fővárosban — A diákok szétverték egy zsidó színelőadás közönségét — Botrányok a Continentálban — Negyvenöt egyetemi hallgatót letartóztattak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarestből jelentik: Tegnap este a fővárosi diákság nagygyűlést tartott a Dácia-teremben. A gyűlés után a diákok kiadták a jelszót:

— Egy óra múlva találkozunk az Eforiánál. Az Eforia-színházban ugyanis a Mali-Picott amerikai zsidó színtársulat vendégzerepelt. Ide akartak vonulni a diákok, hogy az előadást megakadályozzák. A rendőrség a diákság szándékáról rögtön a Dáciabeli gyűlés után tudomást szerzett és egy hadnagy vezetése alatt egy szakasz csendőrt küldött ki az Eforiához.

Az Eforiában

Nyolc óraker a nézőtér háromnegyed része megtelt zsidó közönséggel. Egynegyed kilenckor, még az előadás megkezdése előtt, kétszáz egyetemi hallgató érkezett a színházhoz. Közülük sokan be mentek a nézőtérre és elhelyezkedtek az üres helyeken. Amikor már elegendő volt benn, az egyik diák kijött jelenteni, hogy a nézőtérre támadásra készen vannak a diákok, jöjjenek be a többiek is. Az ajtók feltáruktak, elhangzott a kiáltás: „Le a zsidókkal!” és megkezdődött a verekedés. A diákok elállták a kijáratokat és senkit nem engedtek ki. A közönség körében óriási pánik keletkezett, több nő elájult. A szakasz csendőrség, amely ekkor már ott volt a színháznál, majdnem negyedórán rábeszélés és erőszakolás után tudta csak a diákokat a nézőtérrel eltávolítani. A csendőrök ezután lezárták a vasajtókat és kordont álltak a nézőtér körül. Ezalatt a közönség a Brezoianu-utcai kijáraton igyekezett menekülni.

A diákok, akiket a csendőrök a folyosókra és az előcsarnokba szorítottak ki, beverék a nagy színházi tükröket, ablakokat és összetörték a búfiét. Két zsidó férfit, aki künn tartózkodott, a padlóra tepertek és lábukkal rugdaltak. Orrukon-szájukon megerezt a vér, végül a csendőrök kiszabadították őket és a legközelebbi rendőrszobába vitték, ahol az előhívott rendőrorvos bekötözte sebeiket.

A Boulevardon és a Calea Victoriein

Mialatt ez történt, a színpadon keresztül lábujjhegyen, hogy észre ne vegyék őket, lopóztak haza a nézők. A diákok közül azonban néhányan észrevették őket és utánuk mentek. Többeket elértek a Boulevardon, ahol ismét rájuk támadtak. Lassanként az egész diákság a Boulevardra tolt. Megállítottak minden villamost, kocsit, autót és benéztek, nem ul-e benne zsidó. Azután végigvonultak a Calea Victoriein és folyton ezt kiáltották:

— Le a zsidókkal!

Mintán végigjárták a Calea Victoriein, kisebb csoportokra oszolvá folytatták tüntető felvonulásukat. Egyrésztük letért a postánál, behatolt egy közelben levő zsidó vendéglőbe, ahol azonban már csak a vendéglőst és Misu Susmers zsidó ügyvédet találták. Mindkettőjüket megverték. Egy másik tüntető csoport a Boulevardul Academie sarkán a „Viitorul” című lap egyik munkatársát támadta meg. Híába védekezett az újságíró, hogy ő a hivatalos kormánylap munkatársa, annál jobban verték. Megzavarták a diákok a főváros egyik legelőkelőbb éttermének, a Continental Restaurant nyugalalmát is, ahonnan távozásra kényszerítették az összes zsidó vendégeket.

A diákság egyébként elhatározta, hogy a jövőben nem fog megelégedni a zsidó színtársulatok előadásának megzavarásával, hanem minden olyan hangversenyt, felolvasást, előadást, amelyet zsidó rendez, szét fog verni.

Panaszra a királyhoz!

A főváros zsidó lakossága szombatn reggel izgatottan tárgyalta az újabb antiszemita botrányo-

kat. A zsidóság vezetőinek küldöttsége kihallgatásra jelentkezett a királynál, fogadtatásuk azonban eddig nem történt meg. Florescu és Vaitoianu miniszterek, akiknél még a dilettónt folyamán audiencián voltak, kijelentették, hogy minden intézkedést megtesznek, hogy a jövőben hasonló rendezvények ne fordulhassanak elő. Megnyugtató tudomásra adták a küldöttségnek, hogy a tüntető diákok közül negyvenötöt letartóztattak és a vacareatii fogházba zártak.

A zavargások a kamarában

A kamara szombati ülése majdnem kizárólag a megismétlődött zsidóellenes zavargásokkal foglalkozott. Elsőnek Pistiner csernovitzi képviselő tette szövé a súlyos zavargásokat és figyelmeztette a belügyminisztert, hogy a diákoknak ez az oktalanság viselkedése anarchiához fog vezetni. Kérdezi a kormányt, mint lehet az, hogy ugyanakkor, amikor a törvényhozás mindkét testülete, a kamara és a szenátus a zsidók jogait tárgyalja, az utca ilyen szemérmetlenül arculcsapja a törvényhozás minden szándékát. Kérdezi ezenkívül a belügyminisztert, miért akadályozza meg az ellenzék jogos tüntetését és miért engedélyezi az antiszemita jogtalan, törvénytelen manifesztációit. Végül kérdést intéz a belügyminiszterhez: hajlandó-e a kormány ezeknek az állapotoknak a megszüntetésére a szükséges intézkedéseket megtenni.

Pistiner interpellációjára Vaitoianu belügyminiszter a következőket válaszolta:

— Csakugyan igaz, tudomásom van róla, hogy az Eforia-színház zsidó előadására a diákok benyomultak és a közönséget inzultálták. Minden intézkedést megtettünk, hogy a bűnösöket megfenyítsük és az ilyen botrányok megismétlését megakadályozzuk.

Dr. Stern Adolf (közbeszól): Preventív intézkedéseket kellett volna tenni.

Vaitoianu belügyminiszter: Ez lehetetlen volt. Az újabb zavargások olyan váratlanul, meglepetésszerűen robbantak ki, hogy előzetes intézkedésre nem gondolhattunk nem is volt rá időnk.

A parlament végül tudomásul vette Vaitoianu belügyminiszter bejelentését, amelyben az események szigorú megtorlását ígérte.

A zsidók jogai a szenátus előtt

Ugyanakkor, amikor Bukarest utcáit a zsidóellenes zavargások tartották izgalomban, a szenátusban tárgyalásra tűzték ki az alkotmányban a zsidók jogaira vonatkozó 133. szakaszt. A miniszterelnök egyik bizalmasa a 133. szakaszról a következőket jelentette ki a „Dimineața” munkatársának:

— A kormány változatlanul fentartja elhatározását és a legszélesebb jogkiterjesztés alapján kívánja ezt a kérdést megoldani. A kormány ugyanis magáévá teszi arómán zsidóság legnagyobb törvényes testületének az „Unitatea”-nak kérését. A csatolt területek zsidóságának jogait nem lehet vitássá tenni, hiszen azokat a nemzetközi szerződések véglegesen biztosítják. Eppen ezért a kormánynak az az elhatározása, hogy ne legyen egyetlen benszültött regáti zsidó sem, aki ne élvezze a legteljesebb jogokat. De természetesen az is, hogy a külföldiek nem eshetnek ilyen elbírálás alá.

A 133. szakasz nemcsak az összes jogokat megadó dekrétumokat fogja felülvizsgálni, de újabb módosítással azt a rendelkezést is tartalmazni fogja, hogy az új alkotmány életbelépését követő három hónapon belül azok a zsidók, akik a dekrétumokban foglalt kategóriákba esnek, állampolgársításuk érdekében még meg-

tehetik a kellő lépéseket. Ezt az intézkedést az alkotmányba is be vesszük, úgy hogy azok a zsidók, akiknek a jogai eddig még kétesek voltak, az alkotmány megszavazása után is megszerezhetik azokat.

A minisztertanács ratifikálja a zsidók jogait

A zsidók állampolgári jogainak kérdésében tegnap este minisztertanács volt, amelyen résztvett dr. Stern képviselő. A minisztertanács a zsidók kérdésében határozott, még pedig úgy, hogy az e tárgyban kiadott rendeletek törvényeket ratifikálja és újabb három havi terminust fűz ki azok részére, akiknek eddig is meg volt a joguk az állampolgárság felvételét, de elmulasztották kérelmezni.

Dr. Stern kijelentette, hogy ezzel a megoldással megelégszik.

Miért van válságban a zsidó színjátszás

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A világ majdnem minden államában van zsidó színház. Van Varsóban, Lembergben, Bécsben, Prágában, Berlinben, Londonban, Moszkvában, Jeruzsálemben, Sanghaiban, Newyorkban. Itt, Erdélyben, magunk is láttunk zsidó színészeket zsidó színházban játszani, de ami emögött a látható, teatrális külsőség mögött van, a zsidó színművelődés, a zsidó színészet, a zsidó színházi témakör, ugyszólván, ismeretlen legtöbbünk előtt. A közönség, amely Kolozsváron, Nagyváradon, Szatmáron végignézte a zsidó színészek játékát, bizonyára azt sem tudja, kik írták nekik a darabokat, miről és miért.

Mi most szétbontjuk a színpadról a függőnyt, tessék odanézni, bemutatjuk a szerzőket. Itt, ebben a legmegvilágítottabb, leghangulatossabb sarokban ül Goldfaden, a Szulamit és a többi zsidó daljáték híres szerzője. Benne fölregez a zsidó lélek minden mosolygós szomorúsága. Goldfaden igazi író, voltak drámai velleitásai, a zsidó néplelket a legjobban megközelítette. Ott, abban a másik, komorabb, szegényesebb sarokban Jakob Gordin huzódik meg, ő családi bajokat vitt színpadra, emberi tanulságokká kiszélesítve. Valójában nem zsidók a témái, csak zsidó miljöknben játszódnak. És nem is eredetiek. Shakespeare-től Gerhardt Hauptmannig minden színpadi fogást felhasznál. Csak itt, középen, ez a robusztus ember, Pinszki, alkotott valami olyant, ami csakugyan mély társadalmi problémákat hord magában. Az „Eisig Meftel”-re gondolunk, erre a fiatal zsidó munkásra, akit saját fajtája kizsákmányol. Végül Anszkira nézzünk, ott áll, kicsi ember, misztikus, elábrándozó Dibukjáról mindenki beszél. Csak hogy neki is inkább néprajzismereti semmint drámaírói érdemei vannak. A függőnyt ismét összehuzzuk, nézzünk ki kicsit ismét a nagyvilágba.

Berlinben, Varsóban, Vilnában rosszul megy a zsidó színháznak. Rosszul megy Londonban Sanghaiban is. Egyszólván Newyorkban játszanak nagy sikerrel. Mi ennek az oka? Lengyelországban annyira ismerik a zsidók a maguk sorsát, hogy színházban már nem is akarják látni. Berlinben, Londonban tul vannak a csak-zsidó témák vonzerején. Erdélyben, Magyarországon, a zsidó életből már jó megszűre kiment emberek régebbi életükre, származásukra néznek vissza a jiddiseknél. Newyorkban a galíciai kivándoroltak a Zsidó Színházban — hazagondolnak.

Általában: a zsidó színházak akkor tarthatnak majd számot generális érdeklődésre, amikor többé nem önmagukért való zsidó darabokat fognak előadni, ahogy más nemzetek színházaiban sem adnak elő önmagukért. Való francia, angol, orosz, német darabokat, hanem a világirodalom darabjai mellett a speciális zsidó írók darabjai is emberi horizontokba fognak kitágulni.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

Lloyd 1214

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

1461

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Malia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

A harag és a fájdalom országában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Egy kolozsvári kereskedő érkezett tegnap haza Németországból. Az ottani viszonyokról a következőket mondja el:

Egész Németországban nagyon forrongó a hangulat. Az emberek nincsenek aktív mozgásban, a kedélyük nyomott, de érezni lehet, valami morajlik alatta. Idegesek. Már ahogyan az utas Oderbergnél átlépi a határt, kellemetlen benyomása van. A német vámellenőrök, vasúti pénztárnokok követelőzők. A jegyért csak aprópénzt fogadnak el, nem váltanak, nem bibelődnek. Nincsen türelmük a pepecseléshez. Látszik, valami készülő nagy megmozdulásra vannak beállítva. A vonatok kényelmesekek, de már nem haladnak azzal a sebességgel, mint a Ruhr-vidék megszállása előtt. Nincsen szén. En először Leipzigbe utaztam, a mintavásárra. Rengetegen érkezünk akkor este, mindenfelől futottak be a mozdonyok külföldi utasokkal. Kereskedők, iparosok jó közérzettel robogtak be a szállodákba, mindenki abban a tudatban volt, olcsó árak lesznek, nagyszerűen lehet majd vásárolni. Hiszen külföldön csak ezt hallhatták: Németország ma a világ legolcsóbb állama. De már a szálloda portástülkéjében nagy csalódás ért mindannyiunkat. Romániai pénzre átszámítva száz leibe került egy egygyás szoba.

Lementem vacsorázni az étterembe, újabb csalódás: nyolcezer márka, nyolcvan lei, néhány egyszerű fogás. Az igazi arculcsapást azonban másnap délelőtt kaptuk meg a Messen. Hát kérem nem lehetett semmi sem vásárolni. Mindenért hallatlan árat kértek. Ha az ember felfortt egy-egy irtó összegre, egyetlen szóval hűtötték le: Ruhr. A végén leipzigit utam egész eredménye egy repülőturára zsugorodott. Finom, német gépen körülrepültük a Könyvek Városát. Kényelmes gép volt, mint egy automobil, nem is drágább. A levegőben azután kicsit elfelejtkezünk a sok ellenszenves epizódról amit lent a vásáron láttunk. A más-
kor olykor rokonszenves német nép most határo-

zottan ellenszenves. Hiába, melyik dühödött nép nem az? Csak néhány esetet, néhány felírást mondok el.

A leipzig mintavásáron például mindenütt ez a felírás látható: „Franzosen und Belgen mögen die Anfrage ersparen!“

Leipzigből Berlinbe utaztam. Az ország politikai atmoszférája itt kondenzálódik a legsűrűbbre. Már az első nap az Unter den Lindenen nagyon jellemző látványban volt részem. A legnépesebb korzó idején óriási mecklenburgi lovakkal vontatott társzeker tűnt fel az utcasten. Hirtelen mindenki a járdák szélére tolt. Egy perc: és a társzeker két sorfal között haladt. Igyekeztem előrekerülni. Hát mondhatom, Németország mai lelke vonult el előttünk! A társzeker le volt borítva fekete lepellel. Elöl óriási szikla magasodott, azon fátolruhás szőke leány ült, hárfát pengetett. Germánia aszszony. Mögötte azután szélesedett az ország szomorúsága, nagy koporsó, négy fekete alabárdossal. A koporsó felett két lécen tábla: Ruhrgebiet. És a nép az attest két oldalán, vízszintű, savós, facsaródo szemmel bámul a fekete szekér után.

Indulatosak. Egyszer kis, kedves vendéglőben ültem. Kinyújtott lábbal, kényelmesen, vacsora után. Sarokban zene játszott. Hirtelen tuss, csend, azután vezényszó: auf! A zenekar „Deutschland, Deutschland über alles“-t játsza, mindenki áll, csak ott, az egyik asztalnál maradt ülve egy társaság. Még csak néhány ütem szót, egyszerre mindenki kilép a helyéből, tódulnak az asztalhoz: fel! Az asztalnál ülők ijedten felugranak. Elfelejtettek felkelni. Csendesvéru, lassutempójú hideg norvégiek voltak. A zene tovább dühögött, a németek álltak a norvégiek előtt, emelt könyökkel dirigáltak. Ugy néztek ki, mint a beteges, ingerült nyomorékok, akik rá akarják erőszakolni az egészségekre is a fájdalmukat. Ez a gesztusuk maradt meg előttem azontul is a legjellegzetesebbnek a német nép jelenlegi lelkiállapotára.

Mit szavaztak meg eddig az alkotmányból

Bukarestből jelentik: A kamara tegnapi ülésén Moldovan Leonte válaszol Pop-Csicsó beszédére. Elismeri, hogy mindkét részről nagy áldozatokat hoztak az egyesülés érdekében. Tagadja azonban a gyulafehérvári határozat őszinteségét, mert a nemzeti párt csak a nép nyomása alatt hozta meg ismeretes deklarációját. Apellál a nemzeti párthoz, gondolja meg a dolgot és haladjon együtt a liberálisokkal. Ezután folytatták az alkotmányreform vitáját és megszavazták a bírói hatalomra, a hadseregre, a közigazgatási bíróságra vonatkozó részt is, a szenátus által megszavazott szövegezésben. Az ülés este 9 órakor ért véget.

A szenátus ülésén dr. Bian, a kolozsmegyei kisajátítási bizottság szabálytalanságait tette szóvá, majd megszavazták a közlekedésügyi minisztérium számára kért tizenötmillió hitelt, ebből az északi pályaudvar újjáépítésére ötmilliót és más kisebb törvényjavaslatokat. Az ülés négy órakor befejeződött.

Ötödére oszlokkentették a bolgár jóvátételt

Páris, március 24. A jóvátételi bizottságnak a bolgár kormánnyal kötött megállapodása a következőket tartalmazza: Bulgáriának jóvátétel címén az előbbi kétmilliárdkétszázötvenmillió aranyfrank helyett, amelyet harminchét év alatt egyenlő részletekben kellett volna kifizetnie, az új megállapodás szerint ötszázmillió aranyfrankot kell fizetnie hatvan esztendő alatt. Bulgária biztosítékul vámjövedelmét ajánlotta fel, amit a bizottság el is fogadott. A biztosíték felajánlása csupán formai dolog, mert az ideai költségvetésbe már beállítottak tízmillió aranyfrankot a jóvátétel törlesztésére. Szófia jelentés szerint a jóvátételi megállapításokat az egész országban a legnagyobb megalégedéssel fogadták.

Titkosak a londoni tárgyalások

London, márc. 24. A török javaslatokra vonatkozó tárgyalás tovább folyik, a tárgyalás anyagát azonban szigorúan titokban tartják. A bizottság munkája valószínűleg három-négy napot fog igénybe venni.

Társat keresek azonnalra

Nagyváradon a legforgalmasabb helyen, jó vevőkkel rendelkező engross és detail-textil és rövidáru üzlethez, mely több év óta fennáll. Nagy tőkével rendelkező és komoly reflektáns ajánlatát a kiadóhivatalba „Biztos vagyonszerzés” jellegre küldje be. Esetleges letelepedésnél kétszobás lakással is rendelkeznek. Csakis pontos címre és megadott lakhelyre válaszolok. 5315

HIREK

— A király Varsóban. Varsóból jelentik: A lapok hírül adják, hogy Ferdinánd román király május végén a lengyel köztársaság elnökének meglátogatására Varsóba utazik.

— Kinevezés. A városi tanács javaslatára a prefektus tanácsjegyzővé nevezte ki Seliceanu Gergely tanácsai fogalmazót. Seliceanu továbbra is megmarad a katonai és illetőségi ügyosztályon.

— Román-jugoszláv tárgyalások Verseczen. Temesvárról jelentik: Hétfőn kezdődnek meg Verseczen a román-jugoszláv tárgyalások a bánáti ármentesítő társulatok ügyében. A társulatok — mint ismeretes — az új határ által két részre szakadtak. Romániát a bizottságban Oprean Rudolf a közmunkügyi minisztérium, dr. Marta Sándor itélőtáblai elnök az igazságügyi minisztérium, Arzenovics Gyula pénzügyi vezérigazgató és Moldován Gyula a pénzügyminisztérium, Dimitrescu Constantin ezredes pedig a hadügyminisztérium részéről képviselik.

— Megalakult a román drámaírók szövetsége. Bukarestből jelentik: A román színpadi írók anyagi és erkölcsi érdemeinek megvédésére egyesületbe tömörültek. Az egyesületnek, amelynek címe „Román Drámaírók Szövetsége”, első vezetősége a következőképpen alakult meg: Elnök *Caton Theodorian*, alelnök *Naljean*, választmányi tagok *Sorbul, Rebreanu, Mircea, Radulescu*, pénztáros *P. Gusty*, titkár *Victor Popa*. Az új egyesület tegnap este társasvacsorával ünnepelte meg megalakulását.

— A nagyváradai titokzatos hulla. Nagyváradról jelentik: A Kálvin-utcai titokzatos hullalelet ügyében dr. Sovrea főügyész, Starrak rendőrkapitány és a törvényszéki orvosszakértő tegnap tartották meg a hullaszemlét. Dr. Sovrea főügyész a hullaszemléről a következőket mondotta: — Az ügy teljesen misztikus. A hullát igen sokan nézték meg, de senkisé ismerte fel. A koponyában még agyvelőt találtunk, tehát szó sem lehet nyolc-tíz év előtti gyilkosságról. Véleményem szerint a forradalmat követő zűrzavaros napok egyikén követtek el a bűntényt. A holttestet lefőnyképezés után elföldelték.

— Országos dalosverseny Kolozsváron. A Brassóban székelő Romániai Magyar Dalosszövetség elhatározta, hogy ezévi országos dalosversenyét augusztus második felében Kolozsvárt rendezze meg. A szövetség vezetősége komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a Dalosszövetség székhelyét a központibb fekvésű Kolozsvárra helyezze át.

— Ki lesz Lenin utódja? A népbiztosok tanácsa Lenin súlyos betegsége következtében utódjáról gondoskodik. Több szovjetpolitikus van kombinációban és eddig olyanok, akiknek neveit a Nyugaton nem is ismerik. A legtöbb esélye Rytow közgazdasági tanárnak, a közgazdasági tanács elnökének van, aki régebben is moszkvai egyetemi tanár volt. Rytow hír szerint a legkiválóbb teoretikus a kommunista gazdaságtanban és azt hiszik, hogy a szervezés terén is mindenképpen pótolni tudná Lenint. Minthogy azonban sokkal kisebb mértékben radikális Leninnél, egész biztosra veszik, hogy Rytow aralomrajtásával a szovjetköztársaság ismét jobbra tolik. A második jelölt Kamenev, a moszkvai szovjet elnöke és előtérbe került Kalinin is, aki jelenleg a szovjetköztársaság elnöki tisztjét tölti be. Legtöbb kilátása azonban Rytownak van és a berlini szovjetpolitikai körökben úgy tudják, hogy már a legközelebbi hetekben kinevezik.

— Nagy deficit az amerikai állambiztosoknál. Washingtonból jelentik: Az államkincstár minden várakozás ellenére száznolcvanmillió dollár deficitet mutatott ki.

Házasulandók figyelmébe!

Butort legelőnyösebben csak Fischer Albert & Comp. butorraktárában vásárolhat.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 61. Telefon 5-79 Vizonteladóknak árkedvezmény

1496

— **Az ellenzék ma nagy népgyűlést tart Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Az ellenzéki pártok ma délután nagy népgyűlést tartanak, amelyre sokan jöttek be a vidékről.

— **A belényesi főszolgabíró befiltotta a pászkasítást.** Belényesről jelentik: A belényesi főszolgabíró átiratot küldött az ottani ort. izr. hitközséghez, amelyben formai okokra hivatkozva, betiltja a pászkasítást. A hitközség, a betiltó határozatot megfellebbezte az alispánhoz.

— **Országos ügyvédkongresszus Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Az ügyvédi kamara most végzi az április 10.—14.-éig tartandó országos kongresszus előkészítő munkálatait. Eddig öt ügyvédi kamara területéről harminc ügyvéd jelentette be megjelenését.

— **A nagyváradai ügyvédi kamara az igazságszolgáltatás megújításáért.** Nagyváradról jelentik: Az ügyvédi kamara választmányja megbízásából, dr. Ney Pál, a kamara titkára elkészítette az igazságügyminiszterhez felterjesztendő javaslat szövegét. A javaslat az igazságszolgáltatás megújításával és meggyorsításával foglalkozik.

— **Megdrágul a hus Kolozsváron.** A kolozsvári mészárosok arra való hivatkozással, hogy az állatár az utóbbi időben aránytalanul megdrágult, arra kérték a tanácsot, hasson oda, hogy az érvényben lévő maximális árakat emeljék föl. Memorandumban fejtették ki, hogy a közönség is jobban jár, ha az árakat fölemelik, mert akkor a vásárlók a legmagasabbra megállapított áron valóban elsőrendű húst kapnak, míg így a mészárosok kénytelenek a silányabb minőségű elsőrendű húst árulni. A polgármester a beadványt fölterjesztette a kormányhoz azzal a kéréssel, hogy a helyi viszonyok mérlegelése céljából egy, Candea rendőrkapitány, Mazuchi főfelügyelő, Hatiegan egyetemi tanár és Cristea állategészségügyi főinspektorból álló bizottság vizsgálja meg az új ár-megállapításra vonatkozó kérelmet és végleges döntést csak a bizottság javaslata alapján történjen.

— **Amikor a gyógyszerész mérget vesz.** Ungvárról jelentik: Erdekes módon vetett véget életének Erdőssy Jenő hetvenéves bátyui gyógyszerész. Tegnapi este azt mondta gazdaszónyának, hogy nagymennyiségű morfiumot vett be. A gazdaszóny orvosért akart sietni, a gyógyszerész azonban ezt megtiltotta neki és azt parancsolta, hogy barátait hívja össze. Néhány ismerőse fel is kereste a gyógyszerészt, aki a legnagyobb nyugodtsággal társalgott velük. Hiába igyekeztek barátai arra rábeszélni, hogy ellenmérget vegyen be. Utolsó percében közölte barátjaival, hogy azért követett el öngyilkosságot, mert egyrészt nem bírja az agglegénység magányos életét, másrészt pedig el kellett adni gyógyszerterárát, amely igen a szívéhez kötött. Az öngyilkos gyógyszerész néhány óra szenvedés után meghalt.

— **Az új „Haolam”.** Megírták, hogy a zsidó nemzeti mozgalom lapja, a „Haolam” ismét megjelenik Berlinben. Ma már a lap ötödik száma került ki sajtó alól és megállapítható, hogy minden egyes cikke irodalmi és publicisztikai értéket képvisel. A lapnak Bialik és Szokolov állandó munkatársai, akikről hétről-hétre jelennek meg cikkek és hozzászólások. Surin találkozik Csernichowsky és Fichmann nevével is. Nagyobb figyelmet keltő cikk a Szokolov tollából eredő „Serasim” („Gyökerek”) címu, amelyben az író kimutatja a cionizmus kapcsolatát a filozófiában uralkodó idealisztikus nézetekkel. Kihangsúlyozza, hogy a cionista felfogás nem egyezik semmiképpen a történeti materializmus ideológiájával. Perlmann gondolatokkal és érzéssel telített nekrológot ír Ben Jehudáról, Grünbaum, Kleinmann, Josef Klausner különböző történeti és irodalmi ténnyekről írnak vonzó stílusban. Bialik közre adja tiatalkori től jegyzéseit, Csernichowsky „Utakon és ösvényeken” című versciklusában korunk káoszának ad poétikus kifejezést. Fichmann az újabb létező zsidó kópnykiadválalkozásokról értekezik és kifejti, hogy ez még nem jelenti irodalmi téren való védakézést. Gorelik a zsidó irónak a cionizmussal szemben tartozó kötelességeiről ír Ben Cion „A holddal szemben” című regényének töredékét közli.

— **Arab tüntetések Palesztinában.** Jeruzsálemből jelentik: Március tizennegyedikén érke-

zett vissza Londonból a palesztinai arab delegáció. Az arab nemzetiek a delegáció visszatérését nagyszabású tüntetések rendezésére használták fel. Minden utvonalon török zászlók alatt menetelő arab diákok vonultak fel, nemzeti dalokat énekeltek. Később csoportok egyesültek és a jeruzsálemi kormányzó palotájára vonultak. Az uton a tömeg több rendzavarást kísérelt meg, ezért a rendőrség kénytelen volt feloszlatni a tüntető menetet. Ugyancsak ezen a napra az arabok általános sztrájkot proklamáltak. A sztrájkot csak Jeruzsálemben hajtották végre, ahol az arab üzletek zárva maradtak. A vidéki városok arabjai nem hajtották végre a sztrájkra szóló utasításokat.

— **Budapestben emelik a házbéreket.** Budapestről jelentik: A főváros közgyűlésén Lobmayer Jenő ismertette a lakáskérdés előzményeit. Hírek terjedtek el, mondotta, hogy az új rendelet korlátlan béremelést és szabad felmondást biztosít a háztulajdonosoknak. A főváros álláspontja szerint a felmondás csak akkor lehet teljesen szabad, ha lekötött helyiségek megfelelő számban állnak rendelkezésre. Ezután javaslatot terjeszt elő, amely szerint bizonyos méltányos emelés már májusra is megengedhető, a további emelések pedig augusztusban, illetve novemberben később megállapítandó mértékben történjenek. A tanács a javaslatot elfogadja azzal a feltétellel, hogy míg a valuta ingadozása tart, negyedévről negyedévre legyen megállapítható a béremelés. Azonkívül ha a lakó felmond, a háziur szabadon rendelkezze a lakással. A közgyűlés feliratban fordult a nemzetgyűléshez, amelyben kéri, hogy míg az építkezés meg nem indul, addig a béremelés és felmondás ne lehessen korlátlan, azonkívül kéri a kormányt, hogy a lakástervezet idején küldjék meg a fővárosnak.

— **Felsőbányai festők kiállítása.** A kolozsvári prefektúra földszinti kiállítási termében a felsőbányaiak reprezentatívkiállítását rendeztek. Legjobbjaik az iskolának, élükön a tehetséges és képzett Litteczky Endre, természetük legjavát hozták. Szembeszökő a gyűjteményben a sárgáspiros színhatású „Füldöző fia” című Litteczky-vászon mély perspektívájával. Az „Utolsó napugarak” és a „Munkásleány” akt mesteri kvalitásokat árulnak el egyéni beállításuk és világítási effektusukkal. Sok melegség és átértett artiztikum rezeg az „Öreg a tavaszban” kis olajfestményen. Iritz Sándor talán a legfelkészültebb a felsőbányaiak között; két Nagybányát ábrázoló vászná szín- és távlatproblémák sikeres megoldásának tekinthetők. Megkapó képe a Nazarenus, gyertyafényből viaszossá lett ábrázatával és eszelős nézésével. Bájos Renoir-hatás alatt készült festmény a „Nő a kertben” és kitünő portré-tanulmány a „Talmudista”. Nagy Oszkár önarcképe és egy templomi vászna merevségeik ellenére benső átértettséget árulnak el. Figyelemreméltó a tizenkétéves Pirk János nevű pásztorfiú „Kártyázók” című rajza és finomak és ötletesek a német hatás alatt dolgozó Krausz Ilona graitikai munkái. Sokat ígérő téli tájakat mutatott be a fiatal Roth Ferenc. A rendezést a Pro Cultura végezte sok lelkesmeretességgel.

— **A Roboz-fivérek a budapesti ügyészségen.** Budapestről jelentik: Roboz Imrét és Bélát átszállították az ügyészség fogházába, mivel a rendőrség befejezte a vizsgálatot. Az ügyészség igazgatóság és hűtlenség büntette címén indítványozza Robozok fogvatartását. A vizsgálóbíró holnap dönt a fogvatartás ügyében.

— **Utazni készül a világ legkövérebb asszonya.** Renaixből jelentik: P. Mária, negyvenéves asszony 184 kilót nyom és ezzel a sullyal a világ legkövérebb asszonyainak egyike. Ökövérsége most Franciaország és Belgium nagyobb városaiba turnéra készül. De mert méreteinél fogva nem fér be a rendes személykocsik ajtáján, kérvényt nyújtott be a vasutigazgatósághoz, hogy utazásához bocsásson rendelkezésére egy podgyáskocsi. Még nem tudni, hogy a vasut miképpen intézi el a különös, de egyébként teljesen jogos kérelmet. A tranciak kővér asszonyáról még azt is megjegyzi a tudósítás hogy tíz gyermek anyja.

— **Házasság.** Klein Sándor Déva eljegyezte Sella Margitát, Sella József borkereskedő leányát Déván. Mintekül külön értesítés helyett

Mapkovits F. árúüzem !
Cluj—Kolozsvár, Vesselenyi-utca 20. sz.

Arany-estűt ékszeret, kincset és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi árakon vesznek. !

— **Felemelt fizetést kapnak április 1-én a tisztviselők.** Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium elhatározta, hogy április elsejétől kezdve az összes tisztet a költségvetésben tervezett felemelt fizetést fogják kapni.

— **Betöltik a megüresedett püspökségeket.** Bukarestből jelentik: A kormány a jövő vasárnapra tüzte ki a megüresedett püspöki állások betöltését.

— **Éhségstrájkba léptek egy regáti börtön foglyai.** Bukarestből jelentik: A doftanai börtönben levő foglyok hat napja éhségstrájkba léptek, mert azt követelik hogy más fogházba szállítsák őket. Florescu igazságügyminiszter ma fogadta a szocialista foglyok rokonainak küldöttségét és szigorú vizsgálatot ígért.

— **Csaló és zsaroló multimilliomos.** Budapestről jelentik: A rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte Tomola Frigyes újpesti multimilliomos építési vállalkozót, aki ellen csalás és zsarolás címén tetten feljelentést megállapították, hogy Berlinben álnéven elkövetett csalásért és sikkasztásért már háromszor volt büntetve. Büntetését minden alkalommal az ottani Moabit fegyházban ki is töltötte. Tomola igazolta, hogy negyvenháromezer korona a vagyona és így a feljelentés tárgyát képező harmincötmillió koronás követelés fedezve van.

— **Bölnytelepet létesítenek a visegrádi királyi erdőben.** Budapestről jelentik: A kivészen levő bölnyek megmentése céljából nemrégiben mozgalom indult, amely eredményre is vezetett. A kormányzó intézkedésére a visegrádi koronaerdőkből husz holdnyi terület bocsátottak az állatkert rendelkezésére bölnytelep létesítése céljából. Az ott tenyésztendő állatok közül két darab kiállítási példány, öt darab az állatkert, a többi pedig a korona tulajdona lesz. A visegrádi bölnytelepre vonatkozóan a budapesti állatkert igazgatósága a következőket mondotta: „A kivészföldben levő európai bölnyekből a világ különféle állatkertjeiben összesen tizenhét példány van életben. Egy-egy ilyen állat értéke tehát horribilis összegre rug. Ez az állatfaj azonban fogságban igen nehezen szaporodik és így néhány esztendő múlva, ha a meglevő példányok elhullanak, utánpótlásról aligha lehet szó. Elképzelhető lelkesedéssel fogadtunk tehát a kormány elhatározását.”

* **Targu-Mureson** (Marosvásárhelyen) az Uj Keletre előfizetni dr. Erdélyi „Ideal” illatszer-tárában lehet.

* **Megnyílt Hirsch Antal** uri divatszalonja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dúz választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

* **Akar Ön is haladni a korral?** Éljen Szilágyi Rózsamáli borral.

* **Legújabb divat szerinti ruhák** Lukács uri divatszalonjában készülnek Wesselenyi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

* **A felsőbányai festők reprezentatív kiállítása** f. hó 25-én, vasárnap nyílik a „Pro Cultura” rendezésében a vármegyeházán. A kiállító művészek: Litteczky Endre, Nagy Oszkár, Iritz Sándor, Pirk János, Krausz Ilona és Roth Ferenc. A kiállítás nyitva naponta 10—1-ig és 3—6-ig. Beléptidj 10 lei.

* **A tavaszi futballbajnokságra** sportegyesületek legelőnyösebb beszerzési forrása Sugár & Co. sportruháza. Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Egyesületeknek, iskoláknak, viszont-eladónak kedvezményes ár.

* **10 napig tartó nagy kiárusítást** rendez mélyan leszállított árakkal

Izsák Testvérek

Calea R. Ferdinand 68. sz.

1 m. 120 cm. gyapjuszövet	L 132.—
1 „ svejci grenadin	„ 78.—
1 „ Ia. kelengyevázon	„ 36.—
1 „ Ia. csipkefüggöny	„ 37.—
1 pár női vagy férfi harisnya	„ 15-50

Összes raktáron levő itt fel nem sorolt cikkek legolcsóbb árban.

A legfinomabb tisztagyapjú
kötő-harász, blousok
és ruhák részéne



SIPOS JENŐNÉL

Cluj, Piata Unirii 17
kaphatók



1438

Viszonteladóknek
árkedvezményt adok

TEXTIL

rövid-, kötött-, szövöttáru
és fehérnemű szakmában

1354

elsőrangú cégek meg-
bízásait keresi jól be-
vezetett

ügynökség

Szükség esetén délkre-
derét vállal.

Ajánlatokat

referenciákkal „Elsőrangú”
jeligére Lloyd Express Cluj,
str. Iuliu Maniu 4. továbbit

של דבד של דבד

Csokoládé előnyös árban csak

FAVORIT

csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71

1371



BUTORŰVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágcsiszolással
Lloyd 1479 vajamint adott rajzok után

művészi kivitelben készít

HUNWALD, üvegcsiszolda és tükörgyára

Str. Vihuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Cluj-KOLOZSVÁR, Híbein tüköröket újra fonsoroz o o o

KÖZGAZDASÁG

Törvényjavaslat a romániai kereskedők külföldi tartozásáról

A francia, olasz és svájci adósságok kérdése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A romániai kereskedők külföldi tartozásai rendezésének kérdése hosszabb idő óta foglalkoztatja egy a pénzügyminisztériumot, mint a különböző kereskedelmi testületeket, de főleg az adós kereskedőket. Az Uj Kelet részletesen beszámolt annakidején azokról az akciókról, amelyeket egyes kereskedők egyénileg, majd a kolozsvári, ezt követően pedig a bukaresti kereskedelmi és iparkamara indított a külföldi tartozások rendezésére. Végül Bratianu Vintila pénzügyminiszter is elkészítette a romániai kereskedők külföldi tartozásainak rendezéséről szóló törvényjavaslatát, amelyet letárgyalás végett a parlament elé terjeszt.

A nagyfontosságú törvényjavaslat főbb rendelkezései a következők:

Tizenkét évi haladék

Az 1922 január elseje előtti és külföldi nem-es valutában fizetendő polgári és kereskedelmi tartozások törlesztésére az adósok legalább 12 évi halasztást kapnak.

Az 1918 november elseje előtti tartozások biztosítékát rendeletileg fogják megállapítani. A fenti időtől 1922. január elsejéig eredő tartozásokért harmincszázalékos garanciát kell letenni. A biztosítékot a tartozás pénzemere szóló 1922. évi középárfolyam szerint állapítják meg s ki kell egészíteni, ha árfolyameltolódások miatt a kezdeti értéke alá sulyed. A biztosítékot a Banca Nationala kezeli.

A tartozásokból az első négy évben évenként négy százalékot törlesztésre és 30% kamatra kell fizetni. A további évi részletet a lei javulásának arányában fognak növekedni. A törlesztés félévi részletekben történik. **Egyetlen adóst sem lehet arra kényszeríteni, hogy tizenkét évnél rövidebb idő alatt törlessze le tartozását.**

Hivatal a külföldi tartozások rendezésére

A külföldi tartozások rendezésére külön hivatalt szerveznek, amely az adósok halasztási kérelmeit elintézi, a biztosítékok nemét és deponálását, esetleg mérséklését, — a külföldi hitelező beleegyezésével — a törlesztési részletek esedékességét, végül a hitelezőknek a Banca Nationala által való kielégítését szabályozza. Megállapítja az adósok esetleges mulasztásait és a bírói hatóságnál a tartozás végrehajtásáért intézkedik. A hitelező kívánságára az adós vagyonkezelését ellenőrizheti, rosszhiszeműség esetén az adóst a törvény kedvezményeitől megfosztottnak nyilváníthatja és a tartozás végrehajtását kimondhatja s erről a hitelező kívánságára bizonyítványt ad. **A hivatal határozatai jogerősek s bírói eljárás tárgyává nem te-**

hetők. A hivatal elbírálja a törlesztési részletek viselésének szükségességét, képviseli a hitelezőket a bíróságok előtt és intézkedik a jelzálog bekebelezések iránt. A jelzálogbiztosítások illetékmentesek. A hivatal kezdeményezőleg nem léphet fel, hanem csak az adós vagy hitelező kérésére intézkedhetik.

A törvény kedvezményeinek elnyerését a törvény életbeléptetésétől számított három hónap alatt kell kérni.

Külön fejezet szabályozza a bírói eljárást, a halasztást elnyerő tartozások bírói igazolását és a tartozások összege, valamint a fizetendő külföldi pénznem tekintetében támadható peres eljárás szabályait. A tartozások végrehajtását a köztartozások behajtásáról szóló törvény alapján a pénzügyi hatóságok teljesítik.

A törvényjavaslat rendelkezései — megszavazása esetén — összes vonatkozásaiban kihatnak a felek között korábban létrejött magánegyezségekre is.

A Consum értesülése szerint Eremia, a Banca Nationala egyik igazgatója Franciaországba, Olaszországba és Svájcba utazott, hogy a romániai kereskedőknek ezekben az országokban fennálló tartozásai rendezésére megkezdje a tárgyalásokat. Az angol hitelezőkkel a megegyezést már megkötötték és annak részleteiről az Uj Kelet pontosan beszámolt. Eremia külföldi utjának célja, hogy az említett államok hitelezőivel — az új törvényjavaslat szellemében — megkösse a megegyezést.

A kamarai központi bizottság ülése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöksége és központi bizottsága ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a kamara tanácstermében ülést tart, amelyen a március 28-án, szerdán tartandó közgyűlés tárgyszorozatát készítik elő.

A kövezetvám-szabályzat revíziója. Kolozsvár város tanácsa új kövezetvám szabályzat-tervezetének az érdekeltségek részéről történt letárgyalásáról már részletesen beszámolt az Uj Kelet. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara, a GyOS és a Sfatul Negustoresc kiküldöttéi március 26-án, hétfőn Jepurea jövedéki hivatali főnökkel közlik észrevételeiket. A bizottság a kereskedők, importőrök, iparosok, gyárvállalatok és a szállítók szempontjából sérelmes szakaszok megváltoztatására kéri fel Jepurea főnököt a kövezetvám szabályzat-tervezetének elkészítőjét.

A Borszövetkezet közgyűlése. A kolozsvári mézárasmesterek Bőrértékesítő Szövetkezete április 15-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen alapszabályai szükségessé vált módosítását fogják végrehajtani.

Husvét hétfőjén
Gyurkovics
I e a n y o k
BAJADÉR
Magyar Színház elbárára
ingyen jegyet kap mindenki

Magyarország a deflációs pénzügyi politikára tér át. Budapestről táviratozza tudósítónk: Kállay pénzügyminiszter az infláció vagy defláció kérdésével kapcsolatban a következő kijelentést tette: — A sokat vitatott kérdésben az az álláspontom, hogy a kormány sem deflációs sem inflációs politikát nem folytat, mert a legteljesebb mértékben benne vagyunk az inflációban. Minden törekvésem odairányul, hogy kikerüljünk az inflációból és az összes állami kiadásokat a bankóprás igénybevétele nélkül az állami bevételekből fedezhessük.

Vegyvizsgálatra kerülő áruk mentesek a kocsiallaspénz és raktárdíjak alól. Az erdélyi és bánati kereskedőknek régi sérelmét szünteti meg a közlekedésiügyi miniszternek a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához tegnap érkezett leírata. A kereskedők és szállítók panasza alapján a kolozsvári kamara már hónapokkal ezelőtt terjedelmes memorandumot intézett a közlekedésiügyi miniszterhez, amelyben arra kérte, hogy azokat az árukat, amelyek az elvámolás alkalmával vegyi analízis alá kerülnek és így nem szállíthatók el azonnal, mentesítsék a kocsiallaspénz és raktárdíjak fizetése alól. A vegyvizsgálat ugyanis több napot vett igénybe, ezidő alatt az árutulajdonos nem vagonirozhatta ki a küldeményt, de ha igen, úgy a vasúti raktárba kellett elhelyeznie és jelentékeny összegű kocsiallaspénzt vagy raktárdíjat kellett fizetnie. Ez a költség indokolatlanul és a kereskedő hibáján kívül drágította meg az árut. A közlekedésiügyi miniszter a kamarának küldött válaszában közölte: miután az importárutakat a legtöbb esetben idegen államvasutak vagonjában szállítják, amelyekért a CFR. naponta 100 lei bért fizet, ez összeg alól nem mentesítheti a kereskedőket, a vegyvizsgálat alá kerülő áruk után azonban az analízis elrendelésének időpontjától öt napig a kereskedők a jövőben nem kötelesek sem kocsiallaspénzt, sem raktárdíjat fizetni. A miniszter válasza, amelynek tartalmát a CFR. illetékes szerveivel is közölték, nagy megnyugvást keltett az érdekelt kereskedők körében.

Börkivitei Palesztinába. Jaffából jelentik: A kész bőr- és cipőáru számára Palesztina az utóbbi időben alkalmas piacnak bizonyult. Noha az ország elég nyersbőrt termel, a cserzőműhelyek és képzett timárok hiánya miatt lehetetlen feldolgozásra kész bőrt előállítani az országban. Cipőt, uyersgárut, bőrtáskákat külföldről importálnak. Ez az import pedig évi 150.000 font sterlinget tesz ki. 1921-ben a palesztinai bőrpiac az angol, amerikai, főleg pedig az olcsó egyiptomi áru versenyzik a helyi készítményekkel. Az egyiptomi bőrárak 50 százalékkal voltak olcsóbbak és éppen azért legnagyobb volt a kelendőségük is. 1922-ben német bőrárut hoztak az országba, amely gyorsan térthódított. Ezt elősegítette a márka zuhanása, amely lehetővé tette nemcsak a cipők behozatalát, hanem a cipőkellékekét is.

Uj cégek Palesztinában. A legutóbb bejegyzett jeruzsálemi cégek közül megemlítésre érdemesek: *The Portland Cement Company Nesher Ltd* London 30.000 font sterling alaptőkével. A gyár Haifa közelében 3000 dunam földet szerzett gyártelep céljára, ahol kétszáz munkás fog dolgozni. *The Orient Trading Comp. Inc. Cleveland, Ohio, U. S. A.* Fűtő és világítótesteket gyárt és importál. Alaptőke 10.000 dollár. A társaság üzletkörét később ki fogja terjeszteni és Jeruzsálem valamelyik épülő negyedében áruházat létesít. Berendeztek továbbá egy alkohol-deszilláló gyárat, egy jéggyárat, egy nagy posztóraktárt és egy keksz- és piskóta gyárat.

Valutapiac március 24-én. Bukarest. Devizák: Páris 1337, London 1002, Newyork 210, Róma 1022, Zürich 3925, Prága 630, Bécs 30, Berlin 105, Budapest 6.

Berlin. Nyitás: Zürich 3871, Newyork 20.925, London 982.50, Páris 1364.25, Milano 1025.25, Prága 621.25, Bécs 2982.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 262.50—259, Newyork 541—541, London 2539—2539, Páris 3532.50—3525, Milano 2647.50—2650, Prága 16.05—16.05, Budapest 11—11, Belgrád 555—555, Bukarest —, Varsó 137.50—140, Bécs 75—75.50, Bécs lebélyegzett 75—75.

Páris. Nyitás: Newyork 1570—1542.50, Bukarest 740—740, Zürich 284—285, Berlin 73—75.

Budapesti értéktőzsdé zárlata: Magyar Hitel 34.000, Osztrák Hitel 6450, Salgó 127.500, Róma

17.900, Délivasut 16.250, Államvasut 71.000, Kohó 7500, Ganz-Danubius 2.000.000. Készén 314.000, Papír 7600, Slavonia 39.500, Victoria 72.000, Kereskedelmi Hitel 3000, Kereskedelmi Bank 62.000, Beocsini 140.000, Urikány 175.000, Láng 46.000, Lipták 5550, Schlick 20.500, Brasói 76.000, Cukoripar 395.000, Klotild 11.000, Temesi szesz 19.000.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Berlin 20—22, Bécs 600—628, Páris 280—290, London 20.000—20.600, Milano 210—218, Newyork 4300—4400, Prága 127—133, Bukarest 19—21, Varsó 10—11.

Alapítási tervezet és aláírási felhívás!

Alólítottak elhatároztuk, hogy a „Potaissa” Rt. elnevezés alatt egy Tordán székelő kereskedelmi és ipari részvénytársaságot alapítunk, melynek első vállalkozása a Potaissa csokoládé és cukorgyár lesz.

A vállalat bizonytalan időtartamra alakul. Az alaptőke 30.000 drb. 200 lei névértékű bemutatóra szóló részvény kibocsátása mellett 6.000.000 leiből fog állani.

Az alakuló közgyűlésnek joga van kisebb alaptőke mellett is kimondani a megalakulást.

Részvényeket az alább nevezett pénzintézetknél, nemkülönben az alapítók által ezen célra közjegyzői meghatalmazással felhatalmazott különös meghatalmazottjainál lehet 1923 április 11-ig jegyezni.

Az alakuló közgyűlés 1923 április 15-én d. e. 11 órakor fog megtartani Tordán, a Tordai Kereskedelmi Rt. igazgatósági szobájában.

Az alapítók fentartják jogukat, hogy az egyes jegyzésekből nekik meg nem felelőket törölhessenek. Minden részvényes a részvény jegyzése alkalmával az általa jegyzett részvények névértékének 10 százalékát köteles lefizetni, a jelen alapítási tervezetben megjelölt és lakhelye szerint legközelebb eső pénzintézetknél, vagy közjegyzői meghatalmazással igazolt különös meghatalmazottak kezéhez, mely alkalommal részvényenként 20, azaz husz lei alapítási költség is lefizetendő.

Minden részvényes köteles az alakuló közgyűlés előtt 3 nappal a jegyzett részvények névértékének 30 százalékát lefizetni és a lefizetés megtörténtét igazoló bankétesítés duplikátumát a Tordai Kereskedelmi R.-T.-nál ajánlott levélben beküldeni.

A fennmaradó 70 százalék összeg az igazgatóság által meghatározandó és közölteendő határ-

időben és részletekben fizetendő be u. a. pénzintézetnél.

Az alapítók fentartják jogukat az igazgatóságot az első 3 év tartamára kinevezni.

Az alapítók a következő pénzintézeteket hatalmazták fel a részvényjegyzésekből befolyó összegek elfogadására.

1. Bukarest: Banca Marmorosch Blank & Co., Banca Generala a tarii Romanesti.

2. Cluj: Banca Albina, Banca Generala a tarii Romanesti, Banca Generala p. Ind. si Comert S. A., Banca Marmorosch Blank & Co. S. A.

3. Turda: Torda-Aranyos vm. Takarékpénztár Rt., Banca Centrala p. Ind. si Comert Filiala.

4. Oradea-Mare: Marmorosch Blank & Co. S. A., Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja, Banca Generala a tarii Romanesti S. A.

5. Satumare: Cassa Noastra S. A.

6. Sighet-Marmuresana: Banca Economica S. A.

7. Dej: Banca Someseana S. A., Dési Kereskedelmi Bank Rt.

8. Ludesul de Mures: Agrár Bank Rt.

9. Targul-Mures: Agrár Bank Rt., Banca Marmorosch Blank & Co. S. A.

10. Brasov: Banca Marmorosch Blanc & Co. S. A., Banca Albina S. A.

11. Sibiu: Banca Albina S. A., Banca Centrala p. Ind. si Comert S. A.

12. Déva: Banca Decbal S. A., Közgazdasági R. T.

13. Arad: Aradmegyei Takarékpénztár R. T., Victoria S. A.

14. Timisoara: Timiseana, Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T.

15. Lugoj: Banca Albina S. A.

16. Bistrita: Agrár Bank, Banca Centrala p. Ind. si Comert S. A.

Torda, 1923. március 10.

Dr. Millea Aurél sk. ügyvéd Cluj

Kálmán József sk. nagyker. és birt. Turda

Dr. Valér Moldován sk. ügyvéd Turda.

Dr. Baróthy István sk. ügyvéd Turda

Salamon Frigyes sk. keresk. Turda

Joan Murgan sk. gyógyszerész. Az Erd. gyógyszerész-egy. elnöke Turda

Jovian Muresianu sk. esperes, liberál. szenátor

Samuil Lengyel sk. építész-mérnök

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA R.-T.

A BOGSZA

likörgyár husvétii BOGSZA-kirakatversenye

1923 márc. 24-től márc. 31-ig

1405

Résztevők névsora:

Piața Unirii: Colombo, Pálmay és Forizs, Polónyi Sándor.
Calea Regele Ferdinand: Delicatese, Kálmán és Simon,
Dallmann Gyula, Marcy Gyula. ∞ Czinczár Imre Piața
Mihaiu Viteazul 36. ∞ Jakab Ernő str. Jorga 5 ∞ Mol-
dován József str. Regalá. ∞ Horváth Elek str. Regina
Maria 17. ∞ Mártonffy Zsigmond Piața Stefan Cel Mare.
∞ Szilágyi Arthur Calea Victoriei 7. ∞ Sallak Dezső
Calea Victoriei 38. ∞ Konkoly István str. Regina Maria

Jury-tagok:

Balázs Gyula, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára. ∞ Ionel Aldica, a Reuniunea egyesület alelnöke. ∞ Rózsa Mór, a Sfatul Negustoresc alelnöke.

Díjak:

I. díj 1000 lei, ∞ II. díj 750 lei, ∞ III. díj 400 lei. ∞ IV. díj 250 lei. ∞ V. díj 1 liter Bogusza Triple-Sec. ∞ VI. díj 1/2 liter Sherry-Brandy.

Még sehol és soha
nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő
öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,
mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter 10. szám.
Szövetek nagy választékban.



Róka, kelme, szőrmefestés
és vegytisztítás a legszebb
kivitelben a
„KRISTÁLY”-nál
Cluj. — Telefon 500.
Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

Sürgöny!
A valódi ortodox של פסח
nagysurányi
cukor
csak **Bermann fűszer-**
nagykereskedésében
kapható. Telefonsz. 76
Husvétii fűszerárak
nagy tételben raktáron
Cluj, Széchenyi-tér 39

SPORT

Ki lesz az őszi forduló bajnoka?
Erre a kérdésre fog feleletet adni a Haggibbor és Victoria első csapatainak ma, vasárnap délután eldöntésre kerülő bajnoki mérkőzése. Feszült várakozás előzi meg a nagy összecsapást, amelyre mindkét csapat legjobb játékosait állítja csatásorba. A Victoria legutóbb az Universitatea ellen 1:0 arányban győzött ugyan, játéka azonban még a klubrajongókat sem elégítette ki. Védelve tömör ugyan és halvesora — különösen Szilágyi és Palocsay — agilis, csatársora azonban nélkülözi az egészséges akciót. Ha a Haggibbor régi formáját játsza ki, amelyen a szorgalmas tréninggel is javíthatott, úgy két gólarányú győzelme nem lesz meglepetés. Külső körülmények, pillanatnyi indiszpozíció és a futballban nagy szerepet játszó szerencse közbenjárása esetén eldöntetlen eredmény várható. Az elsőosztályú bajnokság másik nagyfontosságú mérkőzését a KAC és Universitatea csapatai játsszák le. A KAC csapatát lényegesen meghandicapeli Major hiánya, mégis a papírfórmula szerint a piros-fehérek győzelme várható. Ha az egyetemi csapatnak sikerül csatársorát **Bonciocattal** megerősíteni, úgy a eredmény eldöntetlenné módosulhat. A mérkőzések bírái dr **Vatianu Sabin** és **Vida Andor** lesznek.

Az Egyetértés—Törekvés mérkőzés vezetése, amely a nagyváradi kerület bajnokságára döntő befolyása lehet és amely április 8-án kerül lejátszásra, a mérkőző csapatok Nagy Lajos kolozsvári szövetségi bírót kérték fel.

Bukarest cross-country programja. Bukarest tavaszi mezeli futóversenyein két fontos díj kerül eldöntésre. Ma, vasárnap tartják meg 8 és félkilométeres távon az M. Eliescu-serlegért a klubközi csapatversenyt. Minden egyesület négy versenyzőt indíthat, akik közül az első három helyezett beérkezési sorrendjét veszik tekintetbe. A **nemzeti cross-country bajnokságot**, — amely egyéni és csapatverseny jellegű — április 15-én rendezik meg körülbelül 14 kilométeres távon. Minden csapat négy versenyzővel indulhat. Díjazás arany-, ezüst- és bronzérmekkel.

A párisi olimpiász atlétikai verseny-számai. A jövő évben Párisban megtartandó VIII. olimpiász atlétikai versenyszámai a következő sorrendben kerülnek eldöntésre: **Junius 9-én:** 200 m. síkfutás (elődöntő és döntő), 400 m. síkfutás (elődöntő), 800 m. síkfutás (döntő), 1500 m. síkfutás (döntő), 5000 m. síkfutás (döntő), 110 m. gátfutás (elődöntő), rudugrás (döntő), gerelyvetés (döntő). **Junius 10-én:** 100 m. síkfutás (elődöntő és döntő), 400 m. síkfutás (döntő), 800 m. síkfutás (döntő), 10.000 m. síkfutás (döntő), 110 m. gátfutás (döntő), 400 m. gátfutás (döntő), távolugrás (döntő), diszkoszvetés (döntő), súlydobás (döntő).

Magyar uszók győzelme Magdeburgban. Budapestről táviratozza tudósítónk: A magdeburgi Hellas háromnapos nemzetközi uszóversenyén résztvettek a budapesti Műgyetemi AFC uszói is. A magyar versenyzők az első napon fényesen szerepeltek. A 100 méteres melluszásban Sipos 1 perc 17.7 mp. alatt győzött Rademacher és Sommer ellen. Sipos briliáns időt uszott ki. A 3 x 100 méteres stafétában a MAFC csapata (Eperjessy, Belznai, Kenyeri) holtversenyben végzett a Mellas csapatával. Idő 3 perc 21 mp. A verseny részletes eredményei még ismeretlenek.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Nordau „Doktor Kohn”-ja Jeruzsálemben. Jeruzsálemből jelentik: Nordau halálát követő harmincadik napon a „Cion” nevű héber színházban zsufolt ház előtt adták először Nordau nagyhatású drámáját, a Doktor Kohn-t. A darab több estén át műsoron maradt.

Héber színház Egyiptomban. Jaffából jelentik: A „Habima Haiivit” nevű zsidó színházi társulat a napokban művészi turnéra indult Egyiptomba. A társulat Kairóban, Alexandriában és több nagyobb városban fog vendégszerepelni.

Heti műsor:

BAJADÉR-előadások

Vasárnap d. u. 3 óra: **rendes helyárrakkal.** (Jegyek sorozat-száma: 311.) Odette-Kolbai, Radjami-Sümeji, Mariette-Neményi Lili, Napoleon-Berky József, Fülöp-László, Primpinette-Leóvey.)
Vasárnap este fél 8 óra: **Krisztus.** (Passió-játék az evangélium nyomán. Általános bérletszünetben. **Premiére-helyárrakkal.** Jegyek sorozat száma: 312.)
Vasárnap este 11 óra: **Négy asszony — egy asszony.** (Operette-repriz. Szenes legény, szenes leány.) Operette. **Rendes helyárrakkal.** Jegyek sorozat száma 313.)
Hétfő este fél 8 óra: **Krisztus.** (Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 111. szám C. Jegyek sorozat száma: 314. szám.)
* Központi télikertben minden este 9 órakor nagy előadás. Beléptidő nincs. 1425

Játék. Kedden este lesz a bemutató előadása Indig Ottó érdekes komédiájának, a Játéknak. A főszerepeket Poór Lili, Szabados Piroška, Laczkó Aranka, Tarnay Teréz, Táray Böske, Lengyel Vilmos, Forgács, Mihályfi, Cselle, Oláh fogja játszani. Szerdán este megismétlik a Játék előadását.

Bajadér. Csütörtökön este 12-edszer, hűvét hétfőjén 13-adszor adják Kálmán Imre óriási sikertű operett-ujdonságát, a Bajadért. Mind a két alkalommal Kolbay Ildikó játssza Odettet s Radja; mit csütörtökön Virág, hétfőn Réthely Mariettát és Napoleont, szombaton rendes bérletfolyamban s rendes helyárrakkal, hétfőn bérletszünetben s premier-helyárrakkal adják a Bajadért.

Csókön szerzett völegény. Vasárnap este Szigeti József híres, régi jó énekes bohózatát, a Csókön szerzett völegényt elevenítik fel. A pompás darabot évek hosszú sora óta nem játszották Kolozsvárott s így valószínűleg az ujdonság ingerével fog hatni. A női főszerepeket vendégként T. Belezmay Margit fogja játszani. A vasárnap esti előadást bérletszünetben és premier-helyárrakkal tartják meg.

Faust. Az idei évadban először fogják a jövő csütörtökön előadni Gounot híres operáját, a Faust-ot. Mephistot is először fogja itt énekelni Sugár Frigyes. A csütörtök esti előadást este 8 órakor kezdik.

Mozgók műsora:

Egyetem-mozgó. Briliáns amerikai film-szlágerek kerülnek színre a jövő héten az Egyetem-mozgóban, hétfőn, kedden és szerdán A vasutkirály, romantikus amerikai történet, a bájos Mia Alisonnal a főszerepben. Szombaton és vasárnap Heinenek egyik elragadó balladáját, a Don kamiro-t fogja a közönség filmen láthatni.

Uránia. Az idei évadnak alig volt hatalmasabb filmje, mint A szent gyűlölet, amely valószínűleg lázba hozta a közönséget. Az Ufa-gyárnak ez a fantasztikus keleti látványossága egy kalandos nászutazás történetét mutatja be. A hatalmas film két részben fog színrekerülni, hétfőn és kedden az első rész, szerdán és csütörtökön a második rész.

Apolló-mozgó. Az Apolló-mozgónak érdekes és változatos lesz a jövő heti műsora. Hétfőn és kedden a Nordisk-gyár filmujdonsága, Az elvált asszony kerül színre a bájos Ethel Barrymore-val. Szerdán és csütörtökön Victor Hugo világhírű regénye, Cayenni rab fog megfilmesítve színrekerülni.

Pályázat

A presovi (Slovensko) izr. hitközség keres hitközségi tisztviselőt a hitközségi jegyzői állás betöltésére. A pályázónak az előmunkázást, tórafelolvasást, a templomi körusban való közreműködést és az elemi iskolában a vallásnevelést is el kell látnia. Az előjárásához címezendő folyamodványban a pályázó képzettsége, nyelvismerete és fizetési igénye kitüntető.

Presovi izr. hitközség.

10.000 zsák márványgolyó
érkezett 1358
Eisenstädter Fülöp és Tsa
cégnél Cluj, str. Regina Maria
(Deák F.-u.) 13. Gummi labda,
gyermekkosci, nőnrbergi és galanterie
cikkék nagyban is állandóan kaphatók.

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók LUCULLUS-nál Oradea-Mare
Bémer-tér. 1892

Modern üvegesiszolda és tükörárugár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS U.) 20
Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér
Schönberger, Spitz & Co. 1862

! Nem is hiszi

milyen megkönnyebbülést nyújt
sok viszontagságunk közepette a

DIANA sósorszesz

állandó használata. Szervezetünk
állandó képességét már kora ifju-
ságunktól fogva ápolnunk kell.
Semmiféle szerrel sem érhet-
jük ezt el olyan biztosan, mint a

Diana sósorszeszszel

Makói dughagyma és uradalmak
foghagyma által nemesi-
tett garantált
csiraképességű magvak kaphatók kisebb és nagyobb
tételben Schwarcnál Nagyvárad, Szacsavay-u. 11.

Raktáron

cukor, kávé, frank,
bors, kókusz, ecetszesz
csokoládé stb. cikkek
legjutányosabb áron
kapható

Samoil Noszin

Cluj P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

Telefon in-
terurb. 6-87

1519

Telefon in-
terurb. 6-87

Telefon 21. **Ládagyar** Telefon 81.

Mindenféle ládákat és fadóboxokat összeszerelt
és szétcsomagolt részletek megrendelésre azonnal
készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361

Sajovics és Lebovits faterkedés
és ládagyar
Cluj, Strada Cernanji (volt Kajántól-ut) 1 szám

Konyha edények és háztartási 1296
cikkek olcsón beszerezhetők

Grünwald Jakob bádogos
üzletében

Cluj, Piata M.
Viteazul No. 13

1504

Lei

Kabát overroots kelme 182.-
Csikos aljszövet 140.-
Gyapju szövetek
minden színben 145.-
I-a Kelengye vászon 36.-

HELLER, WEISZ
ÉS
MOLNÁR
divatruházában
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 6

Az oradea-marei, nagyváradí orth. izr. hitközség
iskolaszéke

92/1923.

Pályázati hirdetmény

A nagyváradí orth. izr. hitközség elemi fiúisko-
ájában lemondás folytán megüresedett elemi iskolai
rendes tanítói állásra a hitközség iskolaszéke pályáza-
tot hirdet. Ez állás elnyeréséért folyamodhatnak kellő
gyakorlattal bíró, a héber tudományokban alapos jár-
tassággal rendelkező okleveles tanítók. A román nyelv
tudása szükséges. Javaldalmazás a szabályzat szerinti.
A kik ez állást elnyerni óhajtják, végzett tanulmányai-
kat, vallásos előéletüket és családi állapotukat igazoló
hiteles sk. iratokkal kellően felszerelt folyamodásukat
az iskola igazgatóságához apr. 6-ig küldjék be, Az állás
azonnal elfoglalandó.

Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923 márc. 19.

Bíró Márk Nussbaum Sámuel
iskolai igazgató 5333 hitk. elnök

Cégtáblákat legolcsóbban készít **JARAB**
Strada Regala 12a. (volt Majális-utca). 1316

Carol MIHÁLY Károly

gabona, termény és
magkereskedő

Târgu-Mureş — Marosvásárhely

Sürgöncym: Mihály Károly
Telefonszám 85 1522

פודר ארמון' כשר 5258

Legfinomabb szalámi
és füstölthúsáruk kaphatók és rendelhetők

RIESEL ÉS WIDER

szalámigyárában Sibiu, str. Ocnei 41

Szállítások postán és vasuton pontos és
elsőrendű kiszolgálás mellett.
Sürgöncym: „Koszer“ Sibiu.

Vetőcélokra

ajánlok

fok dug hagymát

5321

Reiter Timisoara,
Scudler-tér 2. Telefon 807

ELIÁN VICTOR

hornagyapincészet. Ajánlja a közeledő
szesz, likőr, rum, húsvéti ünnepek-
cognac, valódi re kóser ura-
málna és gyü- dalmi fajborait,
mölcs-szőrpök szilva és seprő
stb. gyára pálinkáját

TELEPHON 10-26

5348

CLUJ KOLOZSVÁR

Óriási
mennyiségű

tavaszi
szövet

érkezett az

„AURORA”

posztónagykereskedésbe

P. M. Viteazul 35
(Széchenyi-tér)

1 mtr. tiszta gyapju
140 centiméter széles
férfi ruhaszövet
legdivatosabb mintákban

290 Lei.

!

25 %-kal
olcsóbb

a jelenlegi gyári árnál

1521

RADOS & Co.

FESTÉKNAGYKERESKEDÉS
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 21

Állandó nagy raktár

1860

MARX

féle gyártmányu
Emaillakk, Padló-
lakk, kocsilakkok, bőr-
lakk, kalaplakk minden
színű, vegyi és földfestékek,
valódi tiszta ultramarin, nürn-
bergi ecsetek, parkett tisztítási cikkek

Legolcsóbban
fest, tisztít az.

UNIO

gőzmosógymárka
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1383

FRATH FRÄNKEL TESTV.

1895

Kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piața Mihai Viteazul
(volt Széchenyi-tér) 14. sz.

Engros eladás!

Telefon
471

1401

Vérvörös

NARANCS

érkezett

Léb Fivérekhez Cluj

N. é. hölgyközönség fi-
gyelmébe ajánlom újonnan
fényesen átalakított női

kalapszalómat

Párisi modellek megérkez-
tek. Átalakításokat hozott
kelméből is jutányosan
vállalunk. Gyászkalapok 3
00 óra alatt készülnek 00

Moskovits Rózsika

(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului
(v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyári
00 árban 00

Cukorka és csokoládé raktár

L. és Nussbächer
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállítunk postán,
utánvét mellett. 1489



C-E-R-E-S

הפך של כשר של legfinomabb nő-
vényvaj megérkezett GEORG
SCHICHT A. G. Aussig cluji
bizományi raktárába. — Nagyban
megrendelhető:

5344

BOSROVITZ
Telefon 459

LAJOS KERESK. ÜGYNÖRSÉGÉNél CLUJ.
Calea Regele Ferdinand 21. Telefon 459

10.000 paraszt szalmakalap

bur, császár, hencidai,
hernádi stb fazonokban
építkezés miatt napi áron
alul egytőmegben is
eladó!

L. Weisz Cluj, Széchenyi-tér 31

UJI ÜVEGÜZLET UJI

A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves
figyelmébe!

AUSLÄNDER RUDOLF

üveg, porcellán és lámpa-
üzletét megnyitotta. 00



הפך של

porcellán és fajansz tányér,
sültés tálak, vizes, boros, pá-
linkás poharak, demyonok,
táblatüveg stb. a legelőnyö-
sebb beszerzési forrása en-
00 gross endetail. 00
Cluj, Calea Reg. Fer-
dinand 37 sz., az Urá-
nia palota mellett 00

Bankhaus

Halpern & Segall

Centrale: Cernaufi. Filialen: Bucuresti, Galati
Cluj, str Gheorghe Barilla 2

Telegr. Adr.: „Halsegbank“
Agenturen: Chisinau, Jasi

Übernimmt, Überweisun-
gen auf allen Plätzen der
Welt unter kulantesten
Bedingungen, sowie alle
kommerziellen Transaktio-
nen und Bankgeschäfte

1460

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a
legegyszerűbbtől legdiszesebb ki-
viteleg nagy választékban állandóan
raktáron, továbbá villany-vasalók
és főzők, valamint az összes
szereleti anyagok és
minden feszültségre kicsinyben
és nagyban eladása. !!

égők

ERDÉLYRÉSZI CSILLÁRRAKTÁR
Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand
1469 (volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.

Rézműves, rézöntő
és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Női divat-
külön-
leges-
segék
áru-
háza

Grünwald
és Steiner
Cluj,
Piața Unirii
12.

Tavaszi divatujdonságok:

BOERBERRY,
COOVERCOOT köpenyre
és kosztimre, CSIKÓS ANYA-
GOK ALJAKNAK nagy
választékban 1472

Legolcsóbb beszerzési forrás!

VADÁSZ & Co.

villamossági
és vízvezeték szerelési vállalat

Villamos főzőedények,
rechaud-ok, vasalók, hajsütővas-
melegítők, kávéfőzők és kenyér-
pirítók, interurbán asztali telefo-
nok, telefon központok, házi tele-
fon és csengőberendezések, csillá-
rok, asztali és éjjeliszekrénylám-
pák, irodai lámpák, selyemernyők,
Tungsram és Metallum izzólám-
pák, porszívógép, fali és asztali
ventillátorok, fürdőszoba, mosdó-
és klozetberendezések. 1483

Telefon 2-14 üzlet
„ 3-84 üzemiroda

Feketeerdői üveg

és mindennemű

porcellánárut

legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4.

Engross!

1484

Endetail!



Keresünk középszintű végzett fiut tanulónak

fizetéssel. Szombaton zárva.
SAMOIL NOSZIN & Co. CLUJ,
P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34 1519

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jellegű hirdetésre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Építkezési-, természetesen és mészégetésre alkalmas elsőrangú kőbánya, országot és vasút mellett Clujtól 10 kilométer távolságra felszereléssel együtt szabadkézből eladó. — Ertekezni: Schwarcz Miklós és Szentes Dénesnél Cluj, Hotel Newyork és Biasini Hotel. 5323

Nagyiparvállalat peritekt német gép- és gyorsronót keres. Ajánlatokat „Mugás díjazás” jellegű alatt a Reclama továbbít. 5328

Perfekt, mérlegképes könyvelőt keres azonnali belépésre az Uj Kelet. Kizárólag elsőrangú erők

fizetési igény megjelölésével nyujtsák be ajánlatukat. 5329

Emeletes bérház azonnal elfoglalható modern földszinti lakással, olcsón eladó. Tőke elhelyezésére alkalmas. Cím a kiadóban. 5324

Fodítások minden nyelven, másolások (gépírással) és sokszorosítások gyorsan és pontosan készülnek. Reclama Fötér 5 5331

Több évi gyakorlattal rendelkező raktárnok irodai teendőkben teljesen jártas, április 15-re megfelelő állást keres. Fried, Cluj, Malom-utca 8. 5347

Inógépek

és kellékek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. 1370

Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Utazó bőrönd

és táskák legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösneél Cluj, strada Memorandului (Unió-u.) 16

Zsák, Zsineg, Ponyva

Havas Dezső Timișoara. 1374

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznék tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló-, ebédlő- és uriszobák kaphatók kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek, bankok stb. modern berendezését.

Victoria Faipari Műbutorgyár Rt.

Tárgu-Mureș—Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17. Üzlethelyiség: Szt. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamalátá **tápsör** különlegesség

és a világos

**Monostor sör**

utólérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak 1428

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

Használt gépeket vesz, mindenféle javított gépeket szállít és javításokat eszközöl: **Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök Cluj** Telefon 919 Székely-ut 2. szám Telefon 919

Kabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá áthelyezteténi divatszalonomban. A n. é. közönség további szives pártfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór**KADIMA=NYOMDA**

az erdélyi zsidóság közintézmény jellegével bíró vállalata

Cluj,

Strada Baron L. Pop No. 10.

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva

Mindenemű Kereskedelmi és hivatalos nyomtatványt, időszakos folyóiratokat, meghívókat, névjegyeket szépen, izlésesen, olcsón és a leggyorsabban készít

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva

Bármily terjedelmű héber nyomtatvány készítését is vállalja

A legdusabban felszerelt héber nyomda egész Erdélyben!